

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

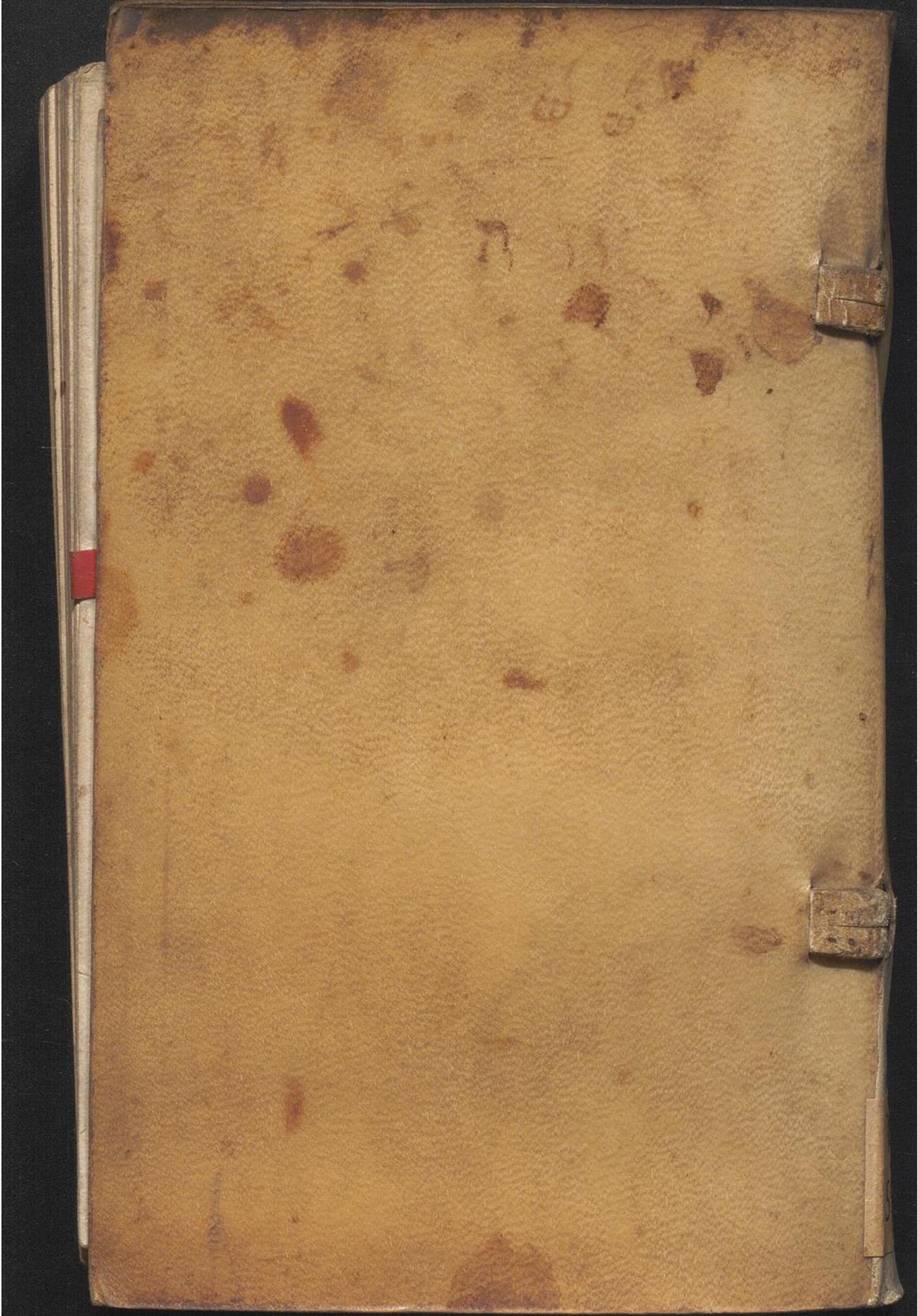
Grammatica Hebraeae Chaldaeaeqve Lingvae

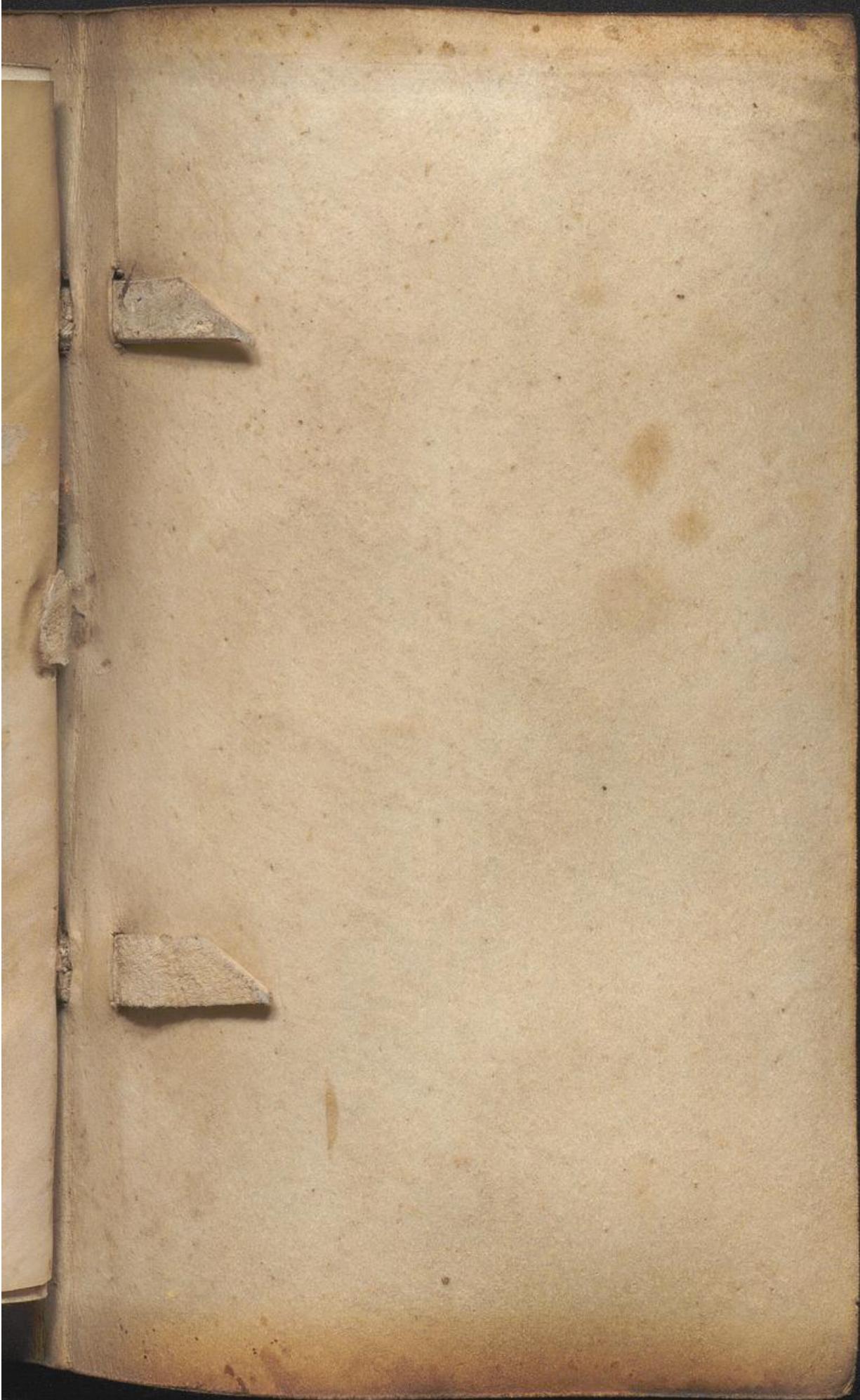
Aurogallus, Matthaeus

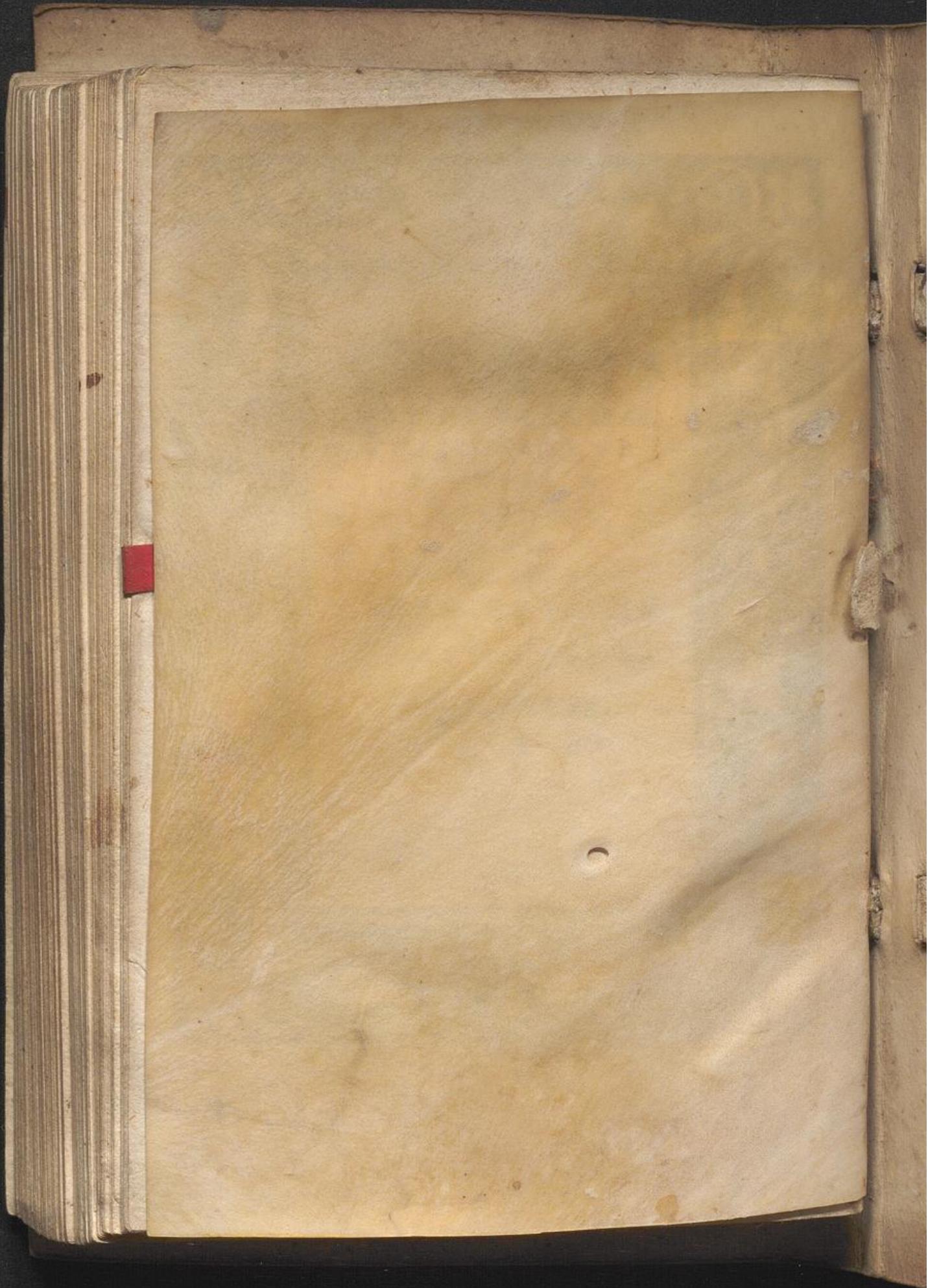
Vitebergae, 1531

VD16 G 2553

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69682](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69682)

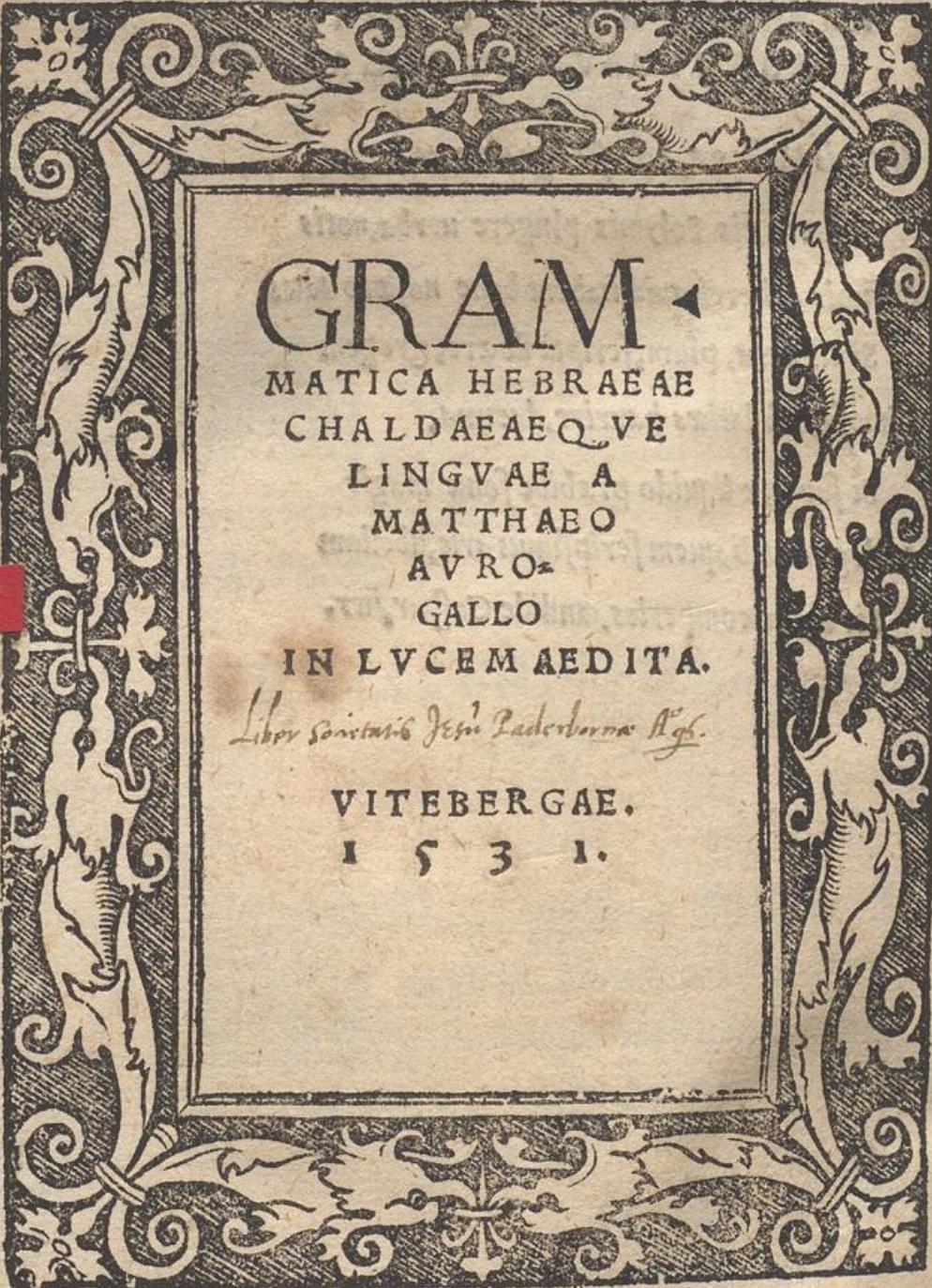

[The page contains a large, faint, illegible watermark or ghosting of text, likely from the reverse side of the leaf. The text is centered and appears to be a block of several lines, but the characters are too faded to be transcribed.]

GRAM

MATICA HEBRAEAE
CHALDAEAE QVE

LINGVAE A
MATTHAEO

AVRO

GALLO

IN LVCEM AEDITA.

Libri scripturis Jesu Paderbornae Reg.

VITEBERGAE.

1 5 3 1.

BC.

AD D. GASPAREM GLACIVM.
MATTHAEVS AVROGAL.

Si cupis Hebraeae, caelestia grammata, lingua,

Si sacra, uis Solymis pingere uerba, notis

Si cupis aetherei, quid habent bene noscere uates

Si uis uera, pium, scripta docere, gregem

Limosam, noli latices haurire, lacuna,

Si sapis, e liquido praebibe fonte magis

Ac lege de tali, quem scripsimus arte, libellum

Sic breue comperies, candide Gaspar, iter.

DE ELEMENTORVM
APVD HEBRAEOS
DIVISIONE.

 Lementa diuiduntur apud
hebræos cum in literas
tum in voces, Literæ alpha
beti sunt figure, voces vero notule
adiunctæ.

DE LITERIS HEBRAE
ORVM.

 Ebrei tantum duabus &
viginti literis vti solent,
quas contra latinorum græ/
corum que consuetudinem & scri-
bunt & legunt.

A ij DE

תו

שו

Th

S

ת

ש

Porro ש duplicē habet potestātē cū
 puncto יוּ in dextero cornu sic ש
 ualet s consonantem, quæ cū strido
 re quodam profertur, cum שׂמאל
 autem in sinistra parte est s simplex
 hoc modo ש

DE DIFFERENCIA LITERA-
 RVM.

iteræ partim vocales partim
 consonantes nominantur.

Vocales quidem numero
 sunt quatuor א ו י ע Consonantes
 vero xviii. ב ג ד ה ז ח ט ב ל מ נ ס. & י
 ה ש ק ר פ צ, ex vocalibus

A in non

non secus q̄ i & u apud latinos in
consonancium potestatem interdum
abeunt, Duplæ v & r Porro he
quinque literę v ם ן ך ם in calce
dictionum sic semper reperiuntur

װ ן ם ך Quæ tamen a
prioribus neq̄ polatione neque po
testate, sed figuris tantum differunt.
At ex duabus aspiracionibus ן &
ן, alteram tenui alteram autem cras
so proferimus spiritu.

DE SIMILITVDINE
LITERARVM

Nonnullæ literarum figuræ
inter se ualde similes appa
rent, ut ב & כ, ו & ן, ה &
ח, ם & ס, ך & ך item ן & ח, Proin
de visu accurato potissimum opus
tibi

tibi erit ad discernendum formas earundem, quo minus in ipso statim (vt aiunt) limine inpingas.

DE COGNATIONE
LITERARVM.

Tem, non paucae literae quae a natura plurimum habent affinitatis, crebro transeunt in affines, sed ita tamen, ut neque singulae in singulas mutantur, verum cognatae tantum, in cognatas, id quod primum literae dictationis אהוי ostendunt, deinde ב & נ. Praeterea ט ו ש sinistrum & ז. Postremo etiam פ dexterum & ק cum linea mollis pronuntiationis per saepe inter se variantur.

DE NOVE VOCIBVS ET
PRONVNCIACIONE
EARVM.

Voces

Voces, non eo quo apud
Latinos more proferuntur
mixtę alphabeti characteri/
bus, Sed seorsum a literis & lineis
& punctis signantur, Quę pro va
lore literarum (diducto in hoc apte
oris rictu) pronuntiari volunt.

Prima est a obscurum, rotundo
que ore ipsam enuntiamus, signum
eius est v & v vocatur.

Secunda a subtile ac clarum, cui
nomen est ab aperiendo, eo q̄
magno oris hiatu efferatur, in fine
dictionum v & v vnice amat, hac sig
natur nota v quam infra literam per
petuo positam inuenies, ad discri
men v lineę, quę mollis prolaci
onis gratia supra literas scribi solet.

Tercia e durum duobus nota /

ta punctis, hunc in modum & צרי
dicitur.

Quarta e molle, cuius pictura est
& eam סגול appellamus. Hac uoce
relatiuum gaudet.

Quinta i atq; est eiusdem cum i
latino pronuntiationis & sub literis
scribitur, sic solitario puncto, quem
hebraei פריק nominant.

Sexta o agreste nomen eius
סחול & supra literam semper locum
tenet ita tamen ne פריק accentus ap-
pareat.

Septima o exile, ac פבא vel
תטה dicta, hoc modo pingitur in
fra literam, eam raro vel nunq; legi-
mus, & componitur cum - - &
in hunc modum.

Octaua, ipsi ך tantum seruit sine
aliae uocis apice, aut signo sic ך, in

A v pro

prolatione perç̄ similis u vocali latiz
næ est, nam pleno exprimitur ore, vn
de & nomen habet מְלוּאָפּוּם cum
alioqui שִׁירָק cognomine gaudet.
Huic uoci non dissimile רִגִּישׁ pun /
ctum est. Quod in uentre literarum
præter grauem prolationem inter /
dum præcedentis interdum sequen /
tis literæ absentiam significat. Da
uid Psalmo CII. תִּרְבֵּה בְּעֵשֶׁב רִיבֵשׁ
לְבִי. Verū hoc puncti genus א ח ה ע
item & ר nequaquam ferunt

Nona & vltima quæ in calce
dictionū nūç̄ reperitur קְבוּץ שְׁפָתַיִם
a contrahendis labijs nomenclatu /
ram est sortita ita formatur in profe
rendo u gallici sonum imitatur, qui
inter i & u apud nos obtinet medi /
um.

Quæ consonantes uocib. carent.

Hæ

Hæ finales consonantes ה ך & ך
harum nouem uocum figuris signis/
q̄ priuantur.

DIVISIO VO-
CVM.

SEMPER LONGE.

קִמְרַ sine שְׂבָא & צִירִי longæ sunt.

BREVES

פִּתַח & סְגוּל perpetuo breues.

COMMVNES.

י præsente י longa est, semoto י,
sub qualibet etiam litera breuis הוּלָם
cum י longa sine י breuis, sic שׁוֹרֵק
si habet י producta est, sin minus,
correpta. Aduerte שׁוֹרֵק vocabulo
& קְבוּץ שְׂפָתִים & מִלּוּמָאִים.

א

At libet hoc loco exempli gratia duos perquam elegantes versiculos e Parpinianensi poeta adijcere. Sunt autem Iambici senarii.

קִנָּה הַכְּמִתָּה קִנָּה בִּינָה יִדְוִי
אֵל תַּחֲרִיר לְנַפְשֵׁךָ תַּמְבִּירָתָה

VSVS VOCVM.

Voces præter legendi scientiã, & syllabarum rationem, diuerſas etiã orationis partes inter se non ſolũ ſeungunt, ſed quoq; fere omnibus earũ accidentibus, ita famulantur ut in nomine pronomine & participio genera quandoq; & nominum ſignificationes constructioneſq; ostendunt. Ad hæc etiam in verbo coniugationes modos tempora & perſonas declarare ſolent. Quod ex
hijſ

hñs uocabulis quæ hic adiecimus, &
deinde ex alijs, de quibus suo semper
loco dicemus, exemplis, formisque
non obscurum erit lectori animad-
uertere.

NON EXEMPLA QUAE VSVM
QVEM EX VOCIBVS
CAPIMVS SIG-
NIFICANT.

שְׁלוֹם שְׁלוֹם שְׁלָם : אֵל אֵל אֵל : עַם
עַם : פֶּה פֶּה : שֵׁם שֵׁם : אִם אִם : הֵנָּה
הֵנָּה : יָפֵה יָפֵה : אֵתָה אֵתָה אֵת : מוֹרֶה
מוֹרֶה : אִמָּה אִמָּה : דָּבָר דָּבָר : שֵׁר שֵׁר
שֵׁנָה שֵׁנָה : תְּפִלָּה תְּפִלָּה : כְּרִבָּה כְּרִבָּה :
כְּקָר כְּקָר כְּקָר : שׁוּב שׁוּב :

DE PUNCTANDI
ARTE.

cribendarum uocum scien-
tia ex articulis nominum
declinationibus & formis

de quæ

de quibus in constructione dicturi
 sumus, item ex pronomibus præ-
 positionibus coniugationibus pri-
 mo percipi solent Ad hæc etiam cog-
 nicio quorundam accentuum qui
 subinde uoces immutare solent non
 est negligenda.

DE NUMERO HE-
 BRAEORVM

Hebraei etiam numeros suis
 designant literis, quibus ad
 huc Psalmos Dauidis distin-
 ctos uidemus sic.

viiij	vii	vi	v	iiii	iii	ii	i
ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
lxxviii	lxxvii	lxxvi	lxxv	lxxiiii	lxxiii	lxxii	lxxi
ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	
cccc	ccc	cc	c	xc	lxxx	lxx	
ת	ש	ר	ק	צ	ם	ע	

m
Mille autem per & cum puncto su /
perposito significant.

DE NATURALIBVS
ET SERVILI-
BVS LITE-
RIS.

æterum viginti duæ alpha-
beti literæ in vndecim natu-
rales & in totidem secantur
seruiles, naturales sunt quæ a natura
thematis nequaquam uolunt separa-
ri ut צרק גוע ספר. Reliquas au-
tem nominamus seruiles, & si inter-
dum etiam pro naturalibus censean-
tur, vt בנה אה משלי בור & ex illis de
indefubseruientes constituuntur syl-
labę quæ sane simul cum literis, a
seruitute nomen sibi vendicant, eo
quod

quod suum exhibeant ministerium
cunctis partium orationis acciden-
tibus, At paulo post de singulis &
literis & syllabis famulantibus suo
dicam loco copiosius.

PARTES ORACI-
ONIS.

 Rationis numerantur tres
tantum partes, Nomen,
verbum, & consigna-
tio Sub nomine pronomen, sub ver-
bo participiū, sub consignificatione
præpositionem, coniunctionem, ad-
uerbium interiectionemque Iudæ-
orum grammatici comprehendere.

DE ACCENTIBVS

Hisunt, autem accentus quibus
præter rationem pronuciandi

Ⓞ

& musicam harmoniam, quam can-
torib. relinquo, oratio quoque distin-
guitur. idque non aliter, atque apud
latinos per punctorum fit genera.

רְבִיעַ שְׁלֹשֶׁת סְגוּלָה לְיֵשׁוּעַ אֲדוֹלָה
פֶּזֶר קָטָן קָרְנֵי פֶרֶחַ אֲרִישׁ יְהוֹיָכִן בְּשֵׁט
זָקָה קָטָן זָקָה אֲדוֹלָה אֲתָנָה חֶמֶד לְאֲרָמִי
הַבֵּיר זָרְקָה טְרַחֵא סוּחַ בְּסוּק

QVI ACCENTVS VO-
CES MUTANT.

Lx horum accentuum nume-
ro רְבִיעַ זָקָה קָטָן אֲתָנָה חֶמֶד
& טְרַחֵא סוּחַ בְּסוּק frequencius
quam caeteri oracionem non solum
distinguere, uerum eciam in omni-
bus sermonis partibus uoces demus-
tare uidentur. Nam aliquando in
aliquando . . . & in . . . uertunt. Id
quod

quod ex subiectis exemplis facile de-
prehendes

Author in hebraeorum iudicum
historia David Psal-

mo lxxi. פיוסטר צדקהו כל חיום

Solomo in sentencijs וכלי יקר

שפתיה עת

Jonas Propheta ובו לילה אבד

Moses libro. v. איש אחד לשבת.

Agaeus נאני מועיש את השמים

נאני חמוץ

Asaphus Psalmo lxxii. נאני

תמיד עמך

Sequentes autem orationem
non distinguunt.

שומר ישר שומר הפחד שומר עילוי

קדמת ירח בן יומיו מאה יד נרגא מ

מאילא איל הלישא קטנת

At

At **הקף** cuius signū sic pingimus
copulatio est, quę grecis **υ** **εϋ** dici-
tur, **סוף** vero prolongationis nota.

DE NOMINE.

Nomen autem, aliud quidem
propriū, ut **משה**, aliud
vero appellatiuum, ut **איש**
aliud autem adiectiuum, ut **גדול**, ali-
ud rursus gentile, ut **מצרי**, aliud
autem numerale, ut **אחד**

Præterea quod ad accidentia perti-
net prorsus eadem sunt quæ apud la-
tinos.

DE MOTIONE.

Mouentur nomina de genere in ge-
nus, Fœminina **א** se finiunt Masculi/

B ij

na

na autem hac terminali carent litera,

קטו קטנה וי

DE COMPARACIONE
SEV GRADIBVS
COMPERA=
TIONIS.

Duobus comparationis gra-
dibus hebræorum caret ser-
mo, nempe comparatio
& superlatiuo, ex positiuo compara-
tiuum faciunt per יותר aduerbium
ut טוב יותר Item eiusdem cum
יותר est ualoris מ comparandi par-
ticula, si in contextu oracionis post-
positiuum sequitur, Solomo
in sentencijs טובה הכמה מפנינים
Superlatiuum מאד aduerbium
constituit. Samuel libro altero

ויוזרב איש הכם מאד

DE

DE GENERE.

Duo precipua sunt nominum genera masculinum, & foemininum. Masculinum, vt **אָדָם** Foemininum vt **אִשָּׁה** ex his tercium genus commune nascitur vt **אָדָם**.

DE COGNITIONE
GENERVM.

Cognicio generum nihil habet difficultatis. Siquidem vocabula in singulari numero, vel ex natura reiprehenduntur, vel ex adiectiuorum, vel pronominum, siue verborum aut participiorum addicione. Omnes enim declinabiles orationis partes ijdem vtuntur cum nomine generibus. In plurali uero numero masculina fere

B iij

omnia

omnia ים habent vt מִשְׁלֵם לִים
fœminina vero תה vt זְמַעַת זְמַעִית
paucis exceptis quæ has fallunt regu-
las, vt אֵב אֵבוֹת פֶּלְגָשׁ פֶּלְגָשִׁים

CANON DE ת & ת

ת & ת in fine, non tantum nominum,
sed etiam participiorum peculiare
fœminini generis sunt literæ vt תִּבְתֵּן
זְעַת

DE COMMUNI GENERE.

Communis generis ea uocamus
nomina, quæ in numero multi-
tudinis, utramque admittunt termi-
nationē, nempe ים & תה vt ימים
vel ימות, שְׂפָתוֹת שְׂפָתַיִם שְׂפָתָהּ
וּפְשִׁימוֹת וּפְשִׁימוֹת

DE FI-

DE FIGVRIS

Figuræ nominibus acci-
dunt duæ Simplex & com-
posita. Simplex ut **אֵל** Cō-
posita vt, **יְהוָה**

DE NVMERIS.

numerus triplex est, Singū-
laris vt **שְׁנָה**. Dualis vt
שְׁנַיִם. Pluralis, vt **שָׁנִים**
vel **שְׁנוֹת**

DE VOCVM IN PLV
RALI NVMERO
MVTACIO-
NE.

Plurima utriusq; declinacio-
nis nomina, in plurali si fle-
ctantur numero, tum par /

tim literas ammittunt, partim etiam
una cum literis uoces demutare so/
lent. Quod ex uariarum formula/
rum exemplis, huic loco adiunctis
dinoscere facillimum est.

DIVERSARVM FORMA
RVM EXEMPLA QVAE
IN PLVRALI NVME=
RO VOCES COM
MVTANT.

ראש ראשים
יום ימים & אבבות
יום ימים vel ימות שור שורים item
הוק הקים
עיר ערים
בית siue בית בתים
בן בנים חז חצים & אם אמות
Ex hoc genere sunt etiam quæ ni /
hil mutacionis agnoscunt וְ ערים

Item

שם שְׁמוֹתָהּ item quoque

בַּת בְּנוֹת

מִשַּׁל מִשְׁלֵיִם צָבָא צְבָאוֹת שְׁנֵה שְׁנוֹת

נְקִי נְקִיִּים

גְּדוֹל גְּדוֹלִים & אַרוֹן אַרוֹנִים

לְאוֹם לְאֻמִּים

זָרָד זָרְבִים & אֶרֶץ אֶרְצוֹת

עַלֵּג עַלְגִים

אֶחָל אֶחָלִים & חֹדֶשׁ חֹדְשִׁים

גְּאִיוֹן גְּאִיוֹנִים

גְּלִיוֹן גְּלִיוֹנִים & זְכוּרֹן זְכוּרוֹת

חֲרִצֹן חֲרִצִּים

הוֹלַעַת הוֹלְעִים

פִּלְגָשׁ פִּלְגָשִׁים

מִקַּל מִקְלוֹת

עֶשֶׂב עֶשְׂבִית

בְּסָא בְּסָאוֹת

אֶגְרֹת אֶגְרוֹת

מִנְחָה מִנְחוֹת

B v מוֹנֵכָה

מִשְׁפָּחָה מִשְׁפָּחוֹת
מִרְבֵּבָה מִרְבֵּבוֹת uel מִרְבֵּבוֹת

Fœminina ex subiectis formulis no-
mina ה & finita, in multitudinis nu-
mero ה atq; cum הה syllaba immu-
tant,

EXEMPLA DIVERSA
RVM FORMA
RVM SVNT.

שְׂמִילָה הַרְבֵּה אַחֲבָה בְּרֵבָה בְּרֵבָה
בְּקִשָּׁה שׁוֹרְקָה אֲבַעְבוּרָה הַפְּלָה תֵל
הַלְאִיבָה תַעְלוּמָה תַרְדֵּמָה מִתְנָה
הַצְלָה עֵצָה שִׁירָה נִימָה תוֹרָה מִנָּה
תֵּלָאָה הַקוּמָה מוֹעֵצָה מוֹרְשָׁה מִ
מִשְׁעֵנָה

VOCABVLA QVAE SIN-
GVLARI CARENT NV
MERO.

מִים

מים הים פנים רחים שמים צהרים
מאונים מלקחים

DICTIONES QVAE MULTI-
TVDINIS NUMERO PRI-
VANTVR.

הלל חבל אפר פנג פון תפליצת תפארת
בושה גופת צאן חין פול גרה יין קיץ
המץ הום קור ירת חרב שמש

DE CASIBVS.

ex sunt casus, qui potissimū
discernuntur ex orationis
sensu in omni numero, ra-
rissime autem articulis.

ARTICVLI.

Casuum Articuli sunt triplici in
numero ל & ל Genitiuo ה
preponē

præponimus, ל Dativus ministrat ו
 famulatur Accusativus, Ablativus
 non habet articulum, sed ei servit ו
 præpositio, de qua suo loco. No-
 minativum vero & Vocativum ar-
 ticulorum ministerio prorsus carere
 vides.

DE VOCIBVS QVIBVS
 ARTICVLIGAV
 DENT.

ה Articulus, qui non solum geni-
 tivo, sed etiam cæteris casibus ser-
 vit, ante literas in ventre grauis pro-
 nunciationis signum habentes, non
 aliam quam _ uocem adsciscit Ab-
 dias. ויהי דבר יהוה ביה חגי הנביא
 Verum ante א ה ע & ר minime de-
 dignatur aut _ aut _ recipere Moses
 libro Primo כי יצר לב האדם רע
 בן יצר תרה Samuel li: altero מן ערי

Author

Author in iudicum historia מִרְאֵשֵׁי
 וְנִעְבְּרָה אֶל מִצֵּב Samuel החורים
 וְכֵל שֶׁלֵּל Iosyas העולם האלת
 הערים האלה והבמה בְּזוּ לְהֵם בְּנֵי
 Author in altero Regū libro יִשְׂרָאֵל
 עֵתָה הִנֵּה בְּטַחַת לֶךְ עַל מִשְׁעָנֶיךָ
 הַקֶּנֶת תִּרְצֹץ תִּהְיֶה עַל מִצְרַיִם

ל Dativi minister, ante nomen
 quod cum genitivo construitur ca /
 su recipit Samuel שָׂאֲנָא לְמִשְׁעָ
 Quod etiam in substantiui no
 minis, cui adiectiuum coniungitur,
 principio facit, Moses libro primo
 Ad hæc etiam hanc ean /
 dem uocem ante propria hominum
 locorumque nomina nequaquam con
 temnit, David Psalmo. CIII. יִרְדֵּעַ
 Item, quoque adsumere
 nequaquam grauat, si uocabulo
inicium

יבולם לחסיל & David Psalmo
לxxxvii. לשמו. ייבברג
אח fere semper. habet raro, Ezras
ייבנאת בית יהוה

DECLINACIONES.

Duæ sunt declinationes, in quibus nomina non ad casus, quæ admodum apud Græcos & Latinos fit, per immutationem nouissimæ syllabæ, sed ad numerum uariantur, Prima Masculini, alteram vero fœmini generis dictionibus adscribimus.

EXEMPLVM PRIMAE DECLINATIONIS, IN SINGVLARI NUMERO.

Nominatiuus גבור genitiuus
לגבור datiuus תגבור accusatiuus

tuus את־גבור, Vocatiuus גבור Ablatiuus מגבור.

CANON DE NUMERO
DVALI.

DValia eodem flectuntur modo quo pluralia, verum in nominibus huius numeri vbique fere ante punctum quod i latinam uocalē significat index est, vt אֱלֹהִים שְׁנֵיתִים מֵאֹתִים בְּבָרִים הַמֵּתִים

IN PLVRALI

Nominatiuus גבורים Genitiuus לַגְּבוּרִים
Datiuus לְגְבוּרִים
Accusatiuus אֶת־הַגְּבוּרִים
Vocatiuus גְּבוּרִים
Ablatiuus מֵגְבוּרִים

EXEMPLVM SECVNDAE
INFLECTIONIS FOEMI:

gene: in Singu: Numc:

Nominatiuus

Ominatiuus הַכְּמוֹת Geniti
 uus לְהַכְּמוֹת Dativi
 לְהַכְּמוֹת Accusatiuus
 הַכְּמוֹת אֵת הַכְּמוֹת Vocatiuus
 מִהַכְּמוֹת Ablatiuus

IN PLVRALI.

N Ominatiuus הַכְּמוֹת Geniti/
 uus לְהַכְּמוֹת Dativi לְהַכְּמוֹת
 Accusatiuus אֵת הַכְּמוֹת Vocati/
 uus מִהַכְּמוֹת Ablatiuus
 Communis generis nomina non
 propriam declinandi formam ha/
 bent, sed per has vtrasque flectuntur
 declinaciones.

DELITERIS in הַכְּמוֹת
 dictione.

c

Solent

Solent literę dictionis האמונת
Scum in thematum principio serui
unt, nomina quæ a verbis deriuantur,
indicare.

De ה, vt דבר יהור אשר Oseas הושע
תנה אל הושע בן בארי

De א vt, משה libro quarto אפר
וישמע תבועני מלך ערב ושב הו
תנגב בי בא ישראל דרו האפרים

De ב, vt משובה Solomon in sen /
tencijs בי משובה פתים התרגם

De ג ut, ובהבואה Idem ibidē זעברת
ושע זעברת

De ה, vt הפלה Psalmo lxxx ארני
אלתים זבאות ער מתי עשנת בהפלת
עמך
DE

Dei ut, יַעֲקֹב מֹשֶׁה לִּבְרוּךְ
וַיֹּאמֶר הָבִי קְרֵא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב
זֶה בְּעַמִּים

DE NUMERALIBVS.

Numeralia nomina, quæ /
dam numerum quædam ue-
ro ordinem significant.

QVAE NUMERVM

Citra ordinem demon-
strant Mas: genes:
sunt hæc.

אַחַר שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה אַרְבָּעָה חֲמִישָׁה שֵׁשׁ
שֵׁשׁ שִׁבְעָה שְׁמוֹנָה הַשְּׁעָה עֲשָׂרָה
אַחַר עֶשֶׂר שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר
אַרְבָּעָה עֶשֶׂר חֲמִישָׁה עֶשֶׂר שֵׁשׁ עֶשֶׂר
עֶשֶׂר שִׁבְעָה עֶשֶׂר שְׁמוֹנָה עֶשֶׂר
הַשְּׁעָה עֶשֶׂר

C ij FOEMI

FOEMI: GENERIS.

אחת שתיים שלש ארבע חמש שש
שבע שמנה תשע עשר אחת עשרה
שתיים עשרה שלש עשרה ארבע ע
עשרה חמש עשרה שש עשרה שבע
עשרה שמנה עשרה תשע עשרה

COMMVNIS GENE-
RIS.

עשרים שלשים ארבעים חמישים
ששים שבעים שמונים תשעים מ
מאה או מאות מאתים אלת אלפים
רבוא siue רבו vel רבבה רביתים ורבבות

QVAE AVTEM ORDINEM
SIGNIFICANT, MASCV:

GENE: PRIMAE DECLI:

SVNT HAEC.

ראשון שני שלישי רביעי חמישי
ששי שביעי שמיני תשיעי עשירי

FOEMI.

FOEMININI GENE: SE-
CVNDAE DECLI: SVNT.

ראשונה שניה שלישיה רביעיה ח
המישיה ששיה שביעיה שמיניה ת
השעיה עשיריה

DE PRONOMINE.

DVplicita sunt pronomina, quædam separata, utpote, quæ per se tantum integras efficiunt dictiones, quædam vero affixa, quibus inde nomen est inditum, eo quod perpetuo in fine partibus orationis affigantur, ac nunquam seorsum ponantur. Hæc non solum eadem accidentia, sed etiam eosdem cum nomine habent articulos, præter ה, cuius loco semper ו asperum cum uoce adsciscunt. Primum igitur inflexionem

C ij

separa

Separatorum pronominum, quæ a
latinis grammaticis primitiua vocan-
tur, subiiciemus.

PRIMAE PERSONAE

communis generis

Singularia.

אני vel אנכי שלי לי אותי מימי

PLURALIA.

אנחנו vel אנחנו
שלנו לנו אותנו
מימי

SECUNDAE PERSONAE

Mas: generis: singula:

אתה שלה קנ אותך מימי

In hoc pronomine אתה nonnūquā
ab accentibus in demutatur Ionas

ואי מיה עם אתה

PLURALIA.

אתם שלכם לכם אתכם מימכם

FOEMI: GENE:

SINGVLARIA.

את שלה לה אזהר ממך

In nonnunquam uocem ab ac-
centibus in conuersam reperies Au-
thor in Ruthæ historia ויאמר מי

את

PLURALIA.

אתן שלכן לבן אתכן ממכן

TERCIAE PERSONAE

mas: gene: Sing:

הוא שלו לו אזהר ממנו

Ablatiuus huius pronominis nume-
ri singularis, non dissimilis est ablati-
uo, pronominis primæ personæ nu-
meri pluralis. Sed tamen unus ab al-
tero ob ambiguitatem, non nisi ex
sententia oracionis, cognoscitur.

PLURALIA.

המותם uel הם שלתם לתם אתתם מ

מהם uel מהמתם

c iij eius

EIVSDEM PERSONAE FOE:

gene: Singul:

חַיָּא שְׁלַח לָהּ אוֹתָהּ מִמִּנֵּה

PLVRALIA.

הִנֵּה הוּא שְׁלַחַן לַחֲנֹה לְחֵנָה אִתָּהּ
מִתָּן

Atque illis simul annumerantur &
hæc consequentia.

SINGVLARIA.

זוֹ הַחֹתֶמֶת כֻּלָּהּ וְזֹאת הִיא חֵלֹו עֵצִים

PLVRALIA.

אֵלֶּה אֵל אֱלֹהֵי אֱלֹהִים

וְאֵשֶׁר & Relatiua sunt omnis gene-
ris, & vtriusque numeri.

DE AFFIXIS

Affixa

Affixa, quæ a latinis deriuatiua pronomina dicuntur, partim seruales sunt literæ, partim syllabæ, e seruilibus connexæ literis. Neque flectuntur sicuti separata, quoniam in eis casus, præter numerum, ex orationis sententia dinoscimus.

DE SIGNIFICATIONE
Affixorum masculini
generis: & singularis
numeri:

Et cum tu tibi vel te. Hoc loco diligenter animaduerte masculini generis vocem esse, vt in canticis Solomonis ubi sponsa sponsum alloquitur hęc verbis הַנָּן יָפָה דוּרֵי אָהַב גַּעִים
Parsæpe etiam cum ה in fine legitur, ut in Sententijs eiusdē הַבְּרִיחַ הַנִּצְרָה
C D cum

1 Eum vel eius sine puncto quo o lati
na vocalis significatur Moses libro
primo. וַיִּשָׂם אֶת פְּנֵי הַר הַאֵלֶּעָר

cū puncto vero Moses libro quinto
וַאֲיִן עִמּוֹ אֵל גְּבוּר

הוּ Eiusdem cum 7 est significantie
Psal: lxxvñ וַיִּבְעִי סוּחָהּ בְּבִמּוֹתָם

Adiungitur etiam his duobus גוּ cū
signo grauis pronūciationis David

Psal: i בִּי אֵם בְּמִוּז אֲשֶׁר תִּדְפְּנֵי חַרְחָוָהּ

AFFIXA NUMERI MVL
TITVDINIS.

ם eorum vel eis

De מ & תָּם. David Psalmo cvñ

וַיִּצְעַקוּ אֵל יְהוָה בְּצַר לָהֶם

מִמִּצְרֵי קוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם

De מוּ, Moses libro quinto אֶסְפָּח

עֲלֵימוֹ רְעוּת

בָּם, vos vel vobis, Daniel יְהִי אֱלֹהֵי

אֲתָ

את ארצות המלך אשר מונה את
מאכלכם ואת משהיכם

POEMI: GENE: SING: NVME:

AFFIXA.

ה, Eius vel eam, si habet, vel מפיך,
Est autem מפיך punctus in ventre ה
foemininum demonstrans genus, So
lomon in sententijs ה קול ה
Aliud exempli genus cum in eodē
scriptore hñsce verbis. leges הולך
מחרית פתאום

ה Tu tui tibi te cum quæ vox est foe:
gene: in fine Solomon in Canticis
הנה יפת רעיתי הנה יפת עיניה יאנים

Solet quoque sæpius post י, ה, litera
per Paragogen apponi David Psal:
cin חסלה לבל עינבי הרומא לבל
פחל ויאובי
גח

cum puncto grauis prolationis et
us ea eam, Psalmo. lxxx יְבַרְכֶם
חַיִּיר מִיַּעַר וְזִיו שְׂרִי יִרְעֶנָה

PLVRALIS NUMERI

vos vestrum vobis, Moses libro
נְאֻמָּה יִרְעֶנָה בִּי בְּכֹל בְּהֵי עֲבָדָי:
אֲתֵּיבֶנּוּ

reas vel earum, Author in Ruthæ
הַשְּׂנֵה קוֹלֵן וְהַבְּנֵה עוֹר
historia eiusdem est cum significationis,
וְתָהֵם בְּלִי עֲלֵיהֶן
Idem ibidem

AFFIXA COMMVNIS NIS GENERIS

singularis tantum numeri, Meus
mea mihi me, apud Ionam, in mas:
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׂאוּנִי וְחַטִּילְנִי אֵל:
חַיִּים
ט

In fœminino genere, usus est auctor
in Ruthæ historia יתנה תשיבני uer-
ba sunt mulieris.

Pluraliter, nos nostrum, Psalmo,
lxxx אלהים צבאות תשיבנו

In utroque numero utimur, meus
mea meum mihi me meis meorum,
cum uoce quæ in latinis auribus so-
nat, singulare est, cum uero au- plu-
rale, Solomon in sententijs כי אמת

יתנה חבי ותועבת שפתיו ושע
Et cum in threnis Hieremiæ legitur

ויגרום בחיצו שני

DE VERBO.

Erba, alia quidem perfecta,
alia autem imperfecta, Per-
fecta dum coniugantur nul-
las omnino thematis literas amittunt

ut

De ז, vt זבע Solomon in sentencijs
זפי בסלים זביע אלה

QVAE IN MEDIO.

Einde ז in medio aliquot,
es excidit, exemplum ut זוא
Aasphus Psalmo lxxix
אלהים באר גוים בזחלתך

QVAE IN FINE

N fine praeterea ה & א libe
ter de themate segregantur,
aut in י ob cognationem,
quam habent inter se, conuertuntur.
De ה vt, זגה Psalmo ij. זמה זגשה
גוים זלאמים זחגה זיק
Ibidem ה deficit. Aasphus Psalmo
uero lxxvij, י in ה demutarum est, vt
זחגיתי בזל בעלך
DE

De א, vt מצא Samuel libro secundo
 א in א ולא המצית בידו
 וְלֹא מָצָא מִצְתֵי הָיָה
 trāſſe. Moses li: הֵן מִצְתֵי הָיָה
 הוּבְעִינֵיךָ ecce א deest. Non ſemel
 quoque uſu uenit, vt verba quæ du-
 as ſimiles in themate habent literas,
 abſciant ultimam conſonantem, faci-
 lioris prolationis gratia, vt ללל Aſa-
 phus Pſalmo lxxix. בִּי רִגְוֵי מֵאֵר
 Item, quoties uerbum congemina-
 tur, toties finalis diſcedit litera vt
 שׁעַ שׁעַ שׁעַ sic duplicatur שׁעַ שׁעַ
 motum eſt, Eſaias וְשַׁעֲשַׁע יִרְדֵּק עַל
 חַר בַּתַּן. Aliud exemplum vt יבֵּה
 Pſalmo xlv, יִבְנֶה מִבְּנֵי אֲרָם. Id
 autem in huiuſcemodi uocabulis, ob
 maiorem in ſcripturis ſacris accidit
 emphasiſ.

QVAE IN PRINCIPIO ET
 IN FINE SIMVL. Demum

Verbum eadem habet cum
 nomine genera, masculinum
 ut **פָּקַד** foemininum ut **פָּקְדָה**
 commune, ut **פָּקְדוֹתַי**

PERSONAE.

Res uerbo accidunt perso-
 nae, quæ contra latinorum
 numerantur consuetudi-
 nem, Tercia ut **פָּעַל** Secunda ut
פָּעַלְתָּ Prima ut **פָּעַלְתִּי**

TEMPORA.

Tria sunt tempora, Præsens ut
פָּעַל Præteritum, ut **פָּעַלְתָּ**
 Futurum, ut **פָּעַלְתָּ**

NUMERI.

Du/

Vplex est numerus, Singu-
laris vt שמר Pluratiuus, ut
שמרו

FIGVRA.

igura simplex est vt הנם,
Nullum enim in hac hebrae-
orum lingua uerbū, quod

ego sciam, compositæ figuræ reperi-
tur.

MODI.

Odi tres, Indicatiuus, vt
נתן Imperatiuus, vt נתן, In-
finitiuus, vt נתה Verum

pro coniuuctiuo, & optatiuo, futuri
personis, cū certis tamē signis utimur
Signa autem sunt כי פן אשר אם לולי
& quædam alia Insuper eti-
am gerundia frequenter in coniuucti-
uum resoluuntur.

D ך Con/

CONIVGATIONES.

Vatior sūt coniugationes per quas singulas vnū quod que fere coniugatur verbū, Passiuum semper cum actiuo more latino coniunximus. Aliam porro ab alia, suis & uocibus & formatiuis discernimus characteribus, in fine autem eadem est omnium inflexio verborum, quantum ad personas, genera, numeros, & tempora.

PRIMA CONIVGATIO

Prima coniugatio tres terminales habet uoces, nempe punctum o latinam uocalē sonantem, item &. Quas quidem terminaciones Moses libro secundo hac comprehendit periodo. גְּלוּ יְהוּדִים
מִשָּׁחַ

משה לבוא אל אהל מועד כי שכן
 עליו הענין ובכבוד יהיה מלא את המ
 Priorum syllabam perpetuo
 cum uides subscriptā, uero alterius
 syllabæ uox nonnunquam in ab ac
 centibus, conuertitur Psalmo primo,
 ובקרה חטאים לא עמד ובמשב לזים
 Verbis autē א uel ה desinen
 tibus moris est pro in fine recipere.
 Mosel libro primo ולמקוה חמים
 Solomo in sentencijs קרא ימים
 אל האמר באשר עשה לי בן אעשה לו

CANON DE THEMA
 TE VERBI.

Mne thema primæ coniu /
 gationis trium est literarū,
 tertiæ personæ, præteriti
 D in tempo /

temporis, numeri singularis, indica-
ui modi, & masculini generis, ab illo
deinceps, reliquæ inflectiones, modi
tempora personæ, item et participia,
manant, per accessionem literarum
syllabarumque seruilium.

De seruilibus & literis & syl-
labis, quæ personas, genus,
numerum, in Præteri-
to tempore osten-
dunt.

¶ Si in fine adnotatur themati nihil
aliud quam genus immutat, quoni-
am foemini: est signum, vt אָרְבָּנָה

¶ Secundam facit personam singula-
rem verum duplicem ob vocem nō
nihil habet variationis, nam cum
mascu: cum: vero foemini generis
existit

existit vt עבֹרָה עבֹרָה

הי Syllaba primæ personæ singulari,
communis gene: ministrat vt, זבֹרָה
Sed in hac persona nonnunquam
accentus in uertere solent. Ionas
בִּהְתַּעֲטָה עָלַי וּפָשַׁי אֶת־יְתוֹה וּזְבֹרָה

ו Cū uoce quæ latinis u ualeat, tertiã
designat personam plura: communis
gene: vt בְּהֵרָר Huius quoq; personæ
penultima syllaba per sepe in de/
mutatur Moses libro primo. מִבֵּל
אֲשֶׁר בְּהֵרָר

הם Secundam constituit personam
plura: ma:cu: gene: vt הַלְבָתָם

הן Eandem absoluit eiusdem numeri,
sed diuersi gene: nempe foeminini vt
הַלְבָתָן

D iij

ג

אז Primam in plurali numero perso/
nam commu: gene: efficit, vt אנו

PRAESENS TEMPVS.

LOco verborum praesentis
temporis, hebraeus sermo
participij vsutur, cum pro/
nominibus, quae ipsam rerum de/
monstrant personam, vt אני שומע
אתה שומעתוה שומע אנהוה שו
שומעים אתם שומעים הם שו
שומעים

DE FORMATIONE PARTICIPIORVM
praesentis temporis.

QUod si post primam mox
thematicis literam, ו, cum api/
ce quo o significamus colloces, praes/
entis temporis participium habebis,
in

in vtroque, cum genere, tum numero, exemplum masculinum: פוקר פוקרים
verum terminatio in plurali numero, ut iudes cum, , commutata est, quod etiam in foeminino genere & in utroque numero facit ut פוקרה פוקרות
Pro, uerba quae h' efferuntur, assumunt ut וונה Psalmo lxxiiij.

הַדְּמִתָּהּ בְּלִי וּוְנָה מִמֶּנּוּ

FUTURVM.

Literae ה' & י' praepositae thematici, in futuro tempore, & personas, & genera disponere solent.

⚡ Perficit primam personam singularem communi genere: ut אפקור.

⚡ Tertiam personam masculinorum verborum, ambobus in numeris facit

D v cit

cit, exemplum singulare vt **אֶקֶר**
plurale vt **אֶקְרִי** vbi velim consyde
res cum u latinæ uocalis nota, in fi
ne thematis, esse numeri multitudi
nis semper indicium.

Secundæ personæ mascu: generis
utroque in numero se formatiuum
præbet characterem, singulariter vt
אֶקֶר pluraliter vt **אֶקְרִי** At in uer
bis foemini: gene: non modo secun
das, sed quoque tertias, duobus in
numeris personas, ostendit, Obserua
tertiam futuri foemi: gene: singula:
nume: prorsus similem esse secundæ
mascu: gene: quæ non nisi ex foemini
norum nominum addicione agnosci
tur Solomo in sentencijs **בְּלֵב גְבוּרָה**
תְּנוּחַת הַבְּבוּרָה Secunda uero singu: foe/
minorum ad discrimen aliarum
persona

personarum י literam in fine recipit,
Moses libro primo בעצב הלוי בנים
Deinde secunda & tertia foeminino/
rum in numero multitudinis sunt א/
quales, quibus ה syllaba in calce ad/
iungitur, vt תפקודנה

² Primæ personæ pluralis numeri
communis generis index est ue
תפקוד

DE VOCIBVS QVAS FOR
MATIVAE FVTVR ITEM
PORIS LITERAE RECI
PIVNT.

IN capite perfectorū uerbo
rū א, uero ה & נ punctū i
significantem admittunt.
Sed ante ea quæ a ה uel ו inīcium su/
munt nonנאָפּ nonנאָפּ accipiūt
Psalmo

Psalmo xc. בחציר יהלח Psalmo oē
dē ביום אתמול כי יעבר Psalmo xci
In principio vero ונתח בנפיו תהסת
defectiuorum uerborum quibus ו
media est thematis litera omnes futu
ri tēporis characteres cum subscrip
tos obseruauimus Psalmo lxxviii.
Samuel יקום אל הים יבוצה אויביו
libro secundo לא המיה Ante uero
ca quæ a י exordium capiunt, uoces
trifariam uariare uidentur, י deficien
te, adsciscunt Moses libro quarto
Præsente י punctum לא תלה עמכם
i latinæ uocali similem recipiunt Hie
remias ואתה אל הירא עברי יעקב Mu
tata autem י litera in ו tum una cum
ו uocem u resonantem sibi adiun /
gunt Moses libro primo לא ונבי
In uerbis au / לחמלט התנה
tem

tem ubi & primum occupat locum
ibi futuri temporis indices cum api/
ce quem per o uocalem intelligimus,
scribuntur. Samuel libro ה וְלַעֲמִישָׁא
בִּי תָנָה אֲנִי בִּירַי יֵאבֶדֶר xci Psal; הַמִּרְרָה
Postremo si in themate ה ultima lite
ra desit, tum futuri notæ non aliam
quam uocem sumere solent Moses
libro quarto אֶל־חֶבֶן אֶל־מִצְחָתָם
In fine terminaciones personarum fu
turi temporis sunt _ _ aut ך cum pun
ctis u vel o in pronunctiatione sonan
tibus .

IMPERATIVVS

Secunda imperatiui perso
na singularis numeri mascu
lini generis in prima syllaba

vt

ut plurimum cum in altera uero cū
ו & uoce o sonum reddente signatur
ut בקרי Apud Hieremiam tamen in
threnis cum in fine legitur זכר עני
et cū eadem uoce in principio, Mo
ses libro quinto שמור את יום השבת
Sed accepta in calce ה litera auctaq;
syllaba, ita bifariam reperitur Psal /
mo lxix קרבה אל גפשי Moses libro
primo שכמה עמי In defectiuis au /
tem uerbis quæ a ו sumunt inicum
habet Psal: שב לימיני Pluralis au /
tem in ו cum puncto quo u proferen /
do sonamus desinit ut בקרי in prima
syllaba cum ipsius ו uoce, ad differen /
ciam tertiæ personæ præteriti plura /
lis quæ terminatur. Quanquā hæc
etiā syllaba sed admodū raro, in secū /
da imperatiui persona, eādem recipit
uocem Psalmo c. ברבו שמו Secun /
dam

dam postea singularem foeminini ge-
 neris ^י finit vt פקירי Cum tamen sub
 prima syllaba etiam inuenitur Psal/
 mo עיין פקירי את יהוה הוה Plura/
 lem פקירנה syllaba finit vt פקירנה
 Pro terens uero huius modi perso/
 nis usurpamus tercias futuri in uro/
 quæ & numero & genere.

INFINITIVVS

Infinitiuus omnino similis
 est imperandi modo vt פקירי
 Dēptis uerbis in ה terminan/
 tibus, vbi ultima litera radicis com/
 muniter in ה demuta. ur, vt עשה
 עשות

GERVNDIA.

Gerun/

Gerundia formant literæ כ ב
 ל & ׀ in singulis coniugaci-
 onibus præcedentes infinitivum. In
 prima coniugacione uocalis ׀ uocem
 adsumunt, autem recipiunt si huius-
 cemodi gerundis Pronomina deri-
 uatua adiungantur Psalmo cvi

בשמעו את רותם

EXEMPLVM PRIMAE
 CONIUGATIONIS
 VERBI AC-
 TIVI.

עבר

פָּקַד פָּקַדְתָּ פָּקַדְתִּי פָּקַדְתָּם פָּקַדְתֶּם

פָּקַדְתִּי פָּקַדְתָּ פָּקַדְתָּם פָּקַדְתֶּם

חֲבוּרֵי

פּוֹקֵד פּוֹקֵדִים פּוֹקֵדָה פּוֹקֵדוֹת

Præsens tempus in verbis desinen-
 tibus a tercia præteriti temporis per-
 sona

sona ex sententia oracionis dinosci-
mus lonas אלהי השמים אני ירא

עתיד

אפקוד יפקוד תפקוד נפקוד יפקוד
תפקוד תפקוד תפקודי תפקודנת

עודי

פקוד פקוד פקודי פקודנת

פקוד

פקוד

ובאותיות בכלם בפקוד בפקוד
לפקוד מפקוד לם

PASSIVVM PRI-
MAE.

IN thēatis inicio ꝛ cū puncto,
quod i sonum efficit, uerbum
passiuæ uocis primæ coniu-
gationis demonstrat ut נפקוד, Sed
ante uerba ab א ת ה & ע initium

E

sumen

sumencia in omnibus personis & in
 participio quoque cum subscribi so-
 let. Moses libro primo רָחַם אֵיל אֶחָד
 בְּקִרְבֵּי פְּסָלֵי בְּסֵבֶד בְּקִרְבֵּי
 אֶלְמָה Aliquando ad-
 mittit . Moses libro primo לְמַה
 בְּחֵבֶלֶת לְבָרָה In fine ubique sui actiui
 retinet inflexionem, verum in princi-
 pio aliquantulum variatur, propter
 passiuæ vocis notam, quam pri-
 mum formatiuæ futuri literæ depel-
 lunt, mox הַ imperatiui & infinitiui
 signum, cuius semper loco prima ver-
 bi litera grauis prolacionis signum
 adsumit .

DE PARTICI-
 PIA.

 Vius coniugationis duo
 sunt participia eiusdem sig-
 nificationis, primum in
 alterum

alterum sine ך litera , in ך cū uocalis
latinae sono definit ut בָּקַר & בָּקַר

EXEMPLVM VERBI.
PASSIVI.

עֵבֶר

בָּקַר בָּקַרְתָּ בָּקַרְתִּי בָּקַרְתָּ
בָּקַרְתֶּם בָּקַרְנוּ בָּקַרְתֶּם בָּקַרְתֶּם
בָּקַרְתֶּם

PARTICIPIVM PRI-
MVM

בָּקַרְתָּ בָּקַרְתֶּם בָּקַרְתָּ

PARTICIPIVM SECVN-
DVM.

בָּקַרְתָּ בָּקַרְתֶּם בָּקַרְתָּ
עֵבֶר

אֶבְרָתָּ אֶבְרָתֶּם אֶבְרָתָּ
אֶבְרָתֶּם אֶבְרָתָּ אֶבְרָתֶּם
E ן

הַפְקֹדָה הַפְקֹדָה הַפְקֹדָה הַפְקֹדָה

Hic formatiuæ futuri literæ i punctū habent præter & cui subscribitur, quæ etiam uox hoc loco, persona rû futuri terminacio esse uidetur. Si uero prima thematis litera de harum literarum א ה ח ע & ר numero est tum eadē uox formatiuus futuri characteribus famulatur Moses lib. pri.

יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמֹרֶתְכֶם

צִוְיִי

הַפְקֹדָה הַפְקֹדָה הַפְקֹדָה הַפְקֹדָה

מִקֹּדֶרֶת

הַפְקֹדָה

Huic infinitiuo si addideris præposi-
ciones, de quibus paulo ante dixi-
mus, habebis gerundia Psalmo.

cix

בְּחִשְׁבֹּתָי יֵצֵא רָשָׁע

SECUNDA

SECUNDA CONIUGA-
TIO VERBI AC-
TIVI.

Verbum actiuum secundæ
coniugacionis in prima sylla-
ba, aut uocem qua i intelligi-
mus, aut recipit, in altera uero non/
nunq̃ item & atq; admittit. Me-
dia autem thematis litera fere perpe-
tuo signum grauis prolacionis sibi
adiungere solet Solomo וְאֵן וְחָקֵר
תִּקֶן מִשְׁלִים חֲרַבַת Moses libro pri-
mo אֲשֶׁר וְדָבַר בְּרַר אֶת אֲבֹתָם
אֲשֶׁר וְדָבַר אֲשֶׁר וְדָבַר אֲשֶׁר
לַעֲשׂוֹת לָהֶם וְלֹא עָשָׂה Asaphus
שְׁמָה שֶׁבַר רִשְׁפֵי קֶשֶׁת Psal: lxxvi.
בְּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים מֹשֶׁה
אֶת הָעָם Porro hæc uerba ab illis, quæ
primæ sunt coniugacionis, in signifi-
catione plurimum differre non ui-
deo.

Parti

PARTICIPIVM PRÆSENTIS TEMPORIS

מ Cum ante thema, nota est participiorum præsentis temporis hic & in sequentibus, conjugationibus. vt מִפְקֵד in plurali numero in uertitur

EXEMPLVM VERBI ACTIVI.

עִבֵר

פִּקֵד פִּקְדָה פִּקְדָתִי פִקְדוֹ פִקְדָתֶם

פִקְדוֹ פִקְדָה פִקְדָתִי פִקְדוֹתֵי

Ab accentibus aliquando in de / mutatur. Moses libro quinto

חֲטִיבוֹ בַל אֲשֶׁר דִּבְרַי

חֲבִנּוֹתֵי

מִפִּקְדוֹ מִפִּקְדוֹתֵי מִפִּקְדָה מִפִּקְדוֹתֵי

עִיֵד

אִפְקֵד יִפְקֵד תִּפְקֵד נִפְקֵד יִפְקְדוּ

תִּפְקְדוּ תִפְקְדוּ תִפְקְדוּ תִפְקְדוּ

in hac

In hac coniugatione futuri notis,
uox in utroq; numero seruit.

צווי
פִּקֹּר פִּקְרוּ פִּקְרוּת

Secundis personis imperatiui modi
in utroq; numero & genere sub pri/
ma thematis litera _ famulatur.

פִּקֹּר
פִּקְר

Gerundiornm formatiuæ literæ ad/
ditæ infinitiuo . recipiunt . Moses
libro quinto . לֵל מִדְּאֵתְּבִים הָקִים

PASSIVVM SECVNDAE

iiij Passiuo

PAssivum huius conjugationis
 uerbum interdum ꝛ cum notu-
 la, qua u uocalis intelligitur, Autho-
 re Mose hispano, post primam habet
 thematis literam, ut פִּקֵּר Interdum,
 eiecta ꝛ litera, punctum quod u sonat
 ob cognationem in transit ob facilio-
 rem passiuæ uocis in huiuscemodi
 uerbis cognicio nem, ut שָׁלַם Solo-
 mo in sentencijs מוֹצֵרִיק בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל
 Nec raro etiam hoc uerbum ꝛ cum o
 apice recipit, ut הוֹרַג Psal: xliiij.
 כִּי עָלִיד הוֹרַגְנִי בְּלִי חַיִּים

EXEMPLVM VERBI
 PASSIVI.

עִבֵּר
 פִּקֵּר פִּקֵּרָה בִּפְתֵי פִקֵּרָה
 פִּקֵּרָה בִּפְתֵי פִקֵּרָה

122.

Partis

PARTICIPIVM
PRIMVM

פֶּקַד פְּקָדִים פְּקָדָה פְּקָדוֹת

PARTICIPIVM SE-
CVNDVM.

מִפְּקָדָה uel מִפְּקָדִים מִפְּקָדוֹת
מִפְּקָדוֹת עֲתִיד

אֶפְקֹד יִפְקֹד תִּפְקֹד נִפְקֹד יִפְקְדוּ
תִּפְקְדוּ תִּפְקְדוּ תִּפְקְדוּ

Hoc verbum imperandi modo ca/
rere solet.

INFINITIVVS.

פֶּקֶד uel פִּקְדוֹ

TERTIA CONIUGACIO.

הַ & הִי huius coniugationis sunt indi/
ces, הַ radici הִי vero ultimæ radicis li/
E p 100

teræ præponimus. Primã et ultimam
 syllabam cum puncto quod i sonae
 signamus, penultimam vero cum ^ו ue
 חֶבְרִיִּי. Quod si prima thematis sit
 gutturis litera, tum ה̄ tertiæ coniuğa/
 tionis nota, sumere uidetur Samuel
 libro secundo גַּם יְהוָה הֶעֱבִיר חֶטְאֵתָךְ
 לֹא תִמּוּת. Verum ante uerba defecti
 ua nonnunquam admittit Moses li/
 bro quinto אֲחֵנִי הַמִּסַּר אֶת־לִבִּי בְנֵי
 Nonnunquam mutata antea י prima
 radice litera in ו̄, una cum ו̄ in omni/
 bus modis & personis, ubi non reñci
 tur, apicē o sonantē recipere minime
 grauari Psalmo xcviij. הוֹדִיעַ יְהוָה.
 הוֹשִׁיעֵנִי יְהוָה. Psalmo cvi. הוֹשִׁיעֵתִי
 אֱלֹהֵינוּ. Porro uerborum in ה̄ desi/
 nentium est terminacio Samuel li/
 bro primo וְאֲשֶׁר הָעֵלָה אֶת אֲבֹתֵינוּ
 מִצִּיּוֹן מִצִּיּוֹן penultima syllaba
 propter

propter gutturis literam cum scribitur.

DE PROPRIA VERBORVM
huius coniugationis significati-
one.

Verbis huius coniugatio-
nis toties utimur, quocies
non nihil agere uolumus
per alium, quem ad aliquid, aut suasu
nostro, aut iussu, siue alio quocun-
que tandem id fit modo impellimus
Moses libro quinto אֲנִי יְהוָה אֵל הַיְיָ
אֲשֶׁר הוּא יְצַאֲתֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

DE PARTICIPII NO-
TA ET EIVS
uocibus.

In participio n̄ renētur a n̄
consonante, cui ut plurimum
subscribere moris est ut

מפקיר Sed ei, in defectiuis uerbis,
 que in prima cōiugatione pro media
 radice litera ך habent, addimus Psal
 mo lxxiiij. ירוע במביא למעלה בסבה.
 עז קרומות Porro etiam ipsius
 o uocem admittit si thema ך primam
 literam in ך demutarit Psalmo lxxviij.
 אלהים מושׁיב יהודים ביתח

DE FORMATIUIS ET LI-
 TERIS ET VOCIBVS FV
 TVRI.

IN perfectis uerbis notæ fu-
 turi temporis reiecta ך lite-
 ra _ in omnibus accipere
 solent personis. At in imperfectis
 demutata ך prima thematis litera in ך,
 apicem qui o ualet, adsumunt Psal /
 mo cxl. וירוביהני Vbi autem ך medi-
 um occupat locum in prima uerbi
 positi.

posicione, tum ut in prima coniugacione, ita hic etiam, futuri characteres, seruant Solomo in sententijs אָשׁוּב חָשׂוּת פְּסַלְמוֹ כְּכַלְלָה לְאִישׁ בְּפַעֲלוֹ Psalmo xxi. לְרֹאשׁוֹ עֵטְרָת פָּז

IMPERATIVVS.

Imperatiui personæ in utroq; & numero & genere sub ה huius coniugacionis indice non aliam quã -uocem habent.

INFINITIVVS.

 Ecundæ personæ imperatiui similis est Infinitiuus. Cui si addideris ב ל ב & מ præposiciones cum , gerundia habebis

EX

EXEMPLVM VERBI
ACTIVI.

עבר

הִפְקֵד הִפְקַדְתָּ הִפְקַדְתִּי לְהַפְקִיד
הִפְקַדְתֶּם הִפְקַדְנוּ הִפְקִידָה הִפְקִידָה
הִפְקִידוּן

Hic י litera ex omnibus, dampnis tan-
tum tercijs, in utroq; & numero &
genere, personis excluditur.

הבזוי

מִפְקִיד מִפְקִידִים מִפְקִידָה מִפְקִידוֹת

In hoc participio non nunquam, ex-
cisa י figura, pro ipsius i uoce scribi-
mus Psalmo cxxxi. מוֹצֵא רֶחֶם
nonnunquam sic etiam
in Psalmo iam memorato inuenies.

מַעֲלֵה נְשָׂאִים מִקִּצֵּה הָאָרֶץ
עֵתִיד

פתיח

אֶפְקִיד יִפְקִיד הַפְּקִיד בַּפְּקִיד יִפְקִידוּ
תִּפְקִידוּ תִּפְקִיד תִּפְקִידוּ תִּפְקִידוּ

Hoc loco interdum media thematis
litera deficiente ꝑ pro i latinæ uocalis
sono recipit Moses libro primo .

Interdum Samuel וַיִּבְרַח בֵּין תַּמִּים
וַיִּבְרַח בֵּין תַּמִּים אֶת שְׂאֵל

צור

תִּפְקִיד uel תִּפְקִיד תִּפְקִידוּ תִּפְקִידוּ
תִּפְקִידוּ

המקור

תִּפְקִיד uel תִּפְקִיד

VErbum passiuæ vocis huius
coniugationis in prima syllaba
crebro habet ut תִּפְקִיד Psalmo xxij.
אֶת עַלֶּיךָ הַשֵּׁל כְּתִי מִרְחֵם
אֶת הַחֵלֶת Author in pri. libro regū
וַיִּבְרַח וְחֹרֵצֵי אֲנִי מִן תַּמִּים בֵּין תַּמִּים

aut ꝛ cum u latinæ uocalis sono ut
הוֹבַח בפֿעֶשֶׁב וַיִּבֶשׁ לְבִי. Psal. cij. הוֹבַח
absente uero ꝛ punctum quo, u signi-
ficamus proferendo, in abit ut הָגַר
Ita n. in hebræorū regū historia le-
gitur הֲלֵא תֵגַד לְאוֹנֵי אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
בְּתוֹג אֵיזֶבֶל אֶת־נְבִיאֵי יְהוָה

EXEMPLVM.

עֵבֶר

הַפְקֵד. הַפְקֵדָה. הַפְקֵדְתִּי. הַפְקֵדוֹ
הַפְקֵדְתֶּם. הַפְקֵדְנוּ. הַפְקֵדָה. הַפְקֵדְתֶּם
הַפְקֵדְתִּי.

PARTICIPIVM PRI-
MVM.

הַפְקֵד. הַפְקֵדִים. הַפְקֵדָה. הַפְקֵדוֹת.

PARTICIPIVM SECVN-
DVM.

מִפְקֵד

מופקר מופקרים מופקרה מופקרות

עתיד

אפקר יפקר תפקר גפקר יפקרה
תפקרו תפקר תפקרי תפקרנה

Imperandi modo secundum Mosem
grammaticum caret.

תפקור

תפקר

QVARTA CONIVGA-
TIO.

PRimum הָתְּ servilis syllaba,
deinde in altera thematis li-
tera signum gravis pronun-
ciacionis cum seu huic ministrat
coniugacioni. Cuius verba tam acti-
ve quam passivae significant perinde
F quasi

quasi communia apud latinos vel me
 dia apud græcos vt תתקלר חתפלל
 גם בי מofes libro quinto תהפקר
 Author in regum histo-
 ria libro primo, תתפלל אל חבית הנה,
 מofes libro pri: תתקלר
 ת In penultima syllaba fere semper
 locum ocupat Reperiuntur tamen
 etiam exempla cum o apice Esaias
 עמי לא תהבונן In fine oracionis ul-
 tima terminacio haud raro ab accēti-
 bus in uertitur Psalmo xcij עו
 Si in præfenti tempore tale ali-
 quod flectas uerbum ה primum pel-
 litur per ב participiorum notam,
 postea per literas futurum tempus
 significantes, ubi ה tantum manet cui
 dens huius conjugationis index.

EXEMPLVM.

עבר

עבר

התפקד התפקדת התפקדתי התפקדתי
התפקדתי התפקדתי התפקדתי התפקדתי
התפקדתי

הבגוני

מתפקד מתפקדים מתפקדת
מתפקדות

¶ Punctum, quo i significatur, addi-
mus, in utroquæ & genere & nume-
ro.

עתיד

אתפקד יתפקד תתפקד נתפקד
יתפקדו תתפקדו תתפקדו תתפקדו
תתפקדנה

Formativis futuri literis, easdem
quas in prima habuerunt coniuga-
tione uoces, adscribimus.

צור

F ה

התפקד

תתפקד תתפקוד תתפקודי תתפקודנה

תתקור

תתפקד

Huic infinitiuo si addas præposicio-
nes ל כב & מ cum tum gerundi /
a constitues. Psalmo cvi. לתתלל
עם זהלתך

De transpositione & muta-
tione literæ ת

ת formatiuus uerborum quartæ
coniugationis character, semper the-
ma ipsum præcedit, demptis quatuor
literis, quæ memoriæ adiuuandæ
gratia in uocabulis תש דז compre-
henduntur, quibus hæc eadem litera
postponitur, & aliquando uariatur,
aliquando nihil admittit uariationis,
ut

ut וְאֵתְּמַר Samuel libro secundo
 וְאֵתְּמַר לוֹ וְאֵתְּמַר מֵעוֹנֵי
 Ecce ה impediēte ש consonante,
 non præcessit. Item הִסְתּוֹפָה inuenies
 & non הִסְתּוֹפָה Psalmo lxxxv
 בְּחַרְתִּי הִסְתּוֹפָה בְּבֵית אֱלֹהֵי מוֹדוֹ
 Deinde, si prima radi /
 cis, aut צ aut ז fuerit ה non solum
 transponitur, sed etiam commutatur,
 exemplum de צ, ut הַצִּטִּיר Iosyas
 וַיֵּעֲשֶׂה גַם הַמֶּלֶךְ בְּעַרְמָה וַיִּלְכֶּה וַיִּצְטִיר
 Ibi ה litera, quæ post צ locū
 occupat, in ט transijt. Verum post ז
 in ר transformatur, quæ transforma /
 tio admodum familiaris est & Chal /
 dæis & plerisq; iudæorum scriptori /
 bus, vt הַזִּמְזִימִן sic enim citatum ex /
 emplum לֹא צָבִי apud Mosē

grammaticum videbis, in quo ר ל lo-
 co non ponitur. Porro unicum tan-
 tum est verbum, ubi ה ante ו cerni-
 mus, ut הושיט Hieremias
 הושיט ידו בדרור , quod procul
 dubio euphoniae gratia factum est,
 quoniam aequae creber consonanti-
 um ac vocalium concursus orationem
 viciat.

DE ADVERBIO.

Duerbium, aliud temporis

ut היום אמש ערב בקר
 $\text{אתמול או הלחפתאום עתה}$
 $\text{שלשם מחר תשוב כבר טרם באתם}$
 $\text{עוד תמיד סלח עולם יצח}$

Aliud loci

Aliud loci, ut, הנה פה חרץ תור שמה, שם משם באן ברהה ממעל מל מלמעלה למעלה מאין איפה אי איה איפוא איפו אנה ביה פנימה

Aliud qualitatis ut אנונבון טוב ישר ועצמת אמנם היש מתנה

Aliud quantitatis ut ובקט מעט יעיר במה

Aliud congregandi ut יתרו יתרו באבר

Aliud similitudinis ut באשר כמו

& quod quidem aduerbium plurimum, gaudet Psalmo lxxxiiij.

Sed adsumit, si prima dictionis litera, cui præposita fuerit punctum grauis prolacionis habuerit Psalmo xxij הית לפי בהונג

Cum ipsius i uoce ante subscribitur Moses libro v. כשעירום עלי דשא

F iiij

Aliud

Aliud comparandi ut,	יותר
Aliud vehemencię ut,	מאד
Aliud remissionis vt,	אט לאט
vel, cum ipsius & defectu	לט
Aliud adfirmandi vt,	נה כן בבה
Aliud negandi vt	אל אין לא בלי
Sed ultimū chaldæum est	
Aliud demonstrandi vt,	הה הן הנה
Aliud optandi vt,	אחלי לה
Aliud interrogandi vt,	מדוע מתי
	אנה למה מה איה איה איך איכה איכה
Aliud dubitandi vt,	ה & אולי מן
in dictionis inicio fere semper cum	
scribimus Moses li. pri. העוד אביכם	
In fine cum nomini-	
bus locorum adijcitur, motum ad lo-	
cum significat ut מוצרימה Moses	
Ibidem אשר מברתם אותי מוצרימה	
Aliud obsecrandi vt,	נא נא
	DE

DE PRAEPOSI
TIONE.

אל אצל ב אח לפי לפני בעבור לבי
מן על וגר ובה סביב ער עבר
מבעלערי עם תחת מעם מאת חלת
בגלל בשביל עמה זולתי בער

DE LINEIS ET
punctis quæ ב & מ
seruire solent.

ב Diligit . si litera cui adiuncta extite
rit, punctum difficilis pronunctiati/
onis habuerit. Ezechiel ויהי בשנה
הששית Ante propria uero homi /
num locorumq; nomina . capere so-
let. Psal: lxxvii ואש נשקה ביעקב
Quam etiam uocem non fastidit
in nomine quod cum genitiuo
construitur casu. Moses libro primo

בארץ פלשתים ! Hoc idem facit
 quando post substantiuum adiecti /
 uum sequitur Psalmo cxxxv
 בִּיר הַזֶּקֶה I autem vocem admittit, si
 uocabulo a . inicum sumentis addi /
 ta fuerit Psalmo xxxij. בְּבֵר יְחֹה .
 שְׁמַיִם וְעֵשֶׂה Ante א & ע recipit.
 מֹשֶׁה לְבוֹךְ יְרֵב בְּאֶרֶץ & libro quinto
 וְנִלְכַד אֶתְכֶם עֲרִיב
 בְּעַתְּ חַחֹוֹא

מ vocem quæ i sonat recipit, ante lite
 ras grauis prolacionis signum ha /
 bentes Ezechiel וְגַלְיָה מִמִּקְוֵי אֲנִי An
 te uero א & ע הֵא לֹסְיָא Iosyas
 יֵצֵא הַתָּן מִחֶרְדֵּי לֹאֵל Ioel
 מִרְחֵם מִשְׁהַר לְךָ טַל Psalmo cx.
 יִלְדֶהֱיִךְ

DE CONIUNC
 TIONE.

Coniunctio

Coniunctio alia disiuunctiua ut או

Alia Continuatiua vt בואם

Alia Rationalis ut למען אלה

על בן יען כי

Alia Contrarietatis ut אך וכן את על

מי

Alia Copulatiua vt וואתאזה גם

Porro ipsi ך, si vel _ vel _ subscriptur
futurum in præteritum commutat,

_n, semper recipere solet, si literæ cui
signum grauis prolacionis seruit, cõ
iuncta fuerit Moscs libro quarto

ויאמר יהוה אל משה לאמר
ואתן לעשו את הר שעיר לרשת אותה

Verum ediuerso si habeat vel .vel u
vel iuoccs verbum præteriti tempo
ris in futuri significationem vertit, u

autem punctum ante literam cum
signatam adsciscit Moscs lib. quinto.

ומיאתה

Idem li
 וְהָיִיתָם קְרוֹשִׁים בִּי קְרוֹשׁ
 וְיָצְאתָ אִישׁ בְּעִיר וְשַׁבָּעֵמָּה
 אֲנִי

DE INTERIECTIONE.

Interiectio alia Gaudentis vt תָּאֵה
 Alia Dolentis vt אַחַּהּ הוּי הוּי אֲרִי אַתָּה
 אֲרִי אֲלֵלֵי

DE NOMINVM
 SYNTAXI.

On pauca apud hebræos nomina etiam in constructione, nonnunquã una cum uocum notis apicibusq; commutant literas, nonnunquam eas omnino rencere solēt. Quod ex uariarum formularum exemplis, hoc loco subiectis, cognosci, liquido potest. Veriarum

VARIARVM FORMARVM
nomina quæ in primis
medijs & ultimis
syllabis, mutant.

Ex diuersis formis hebræa singu-
laris numeri nomina, in orationis
structura, perpetuo primæ syllabæ
uocem in demutant. Exempla
sunt דָּבַר שְׁבוּן קִצִּיר וְרוּן וְקוּן וְקִי loel
דָּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֵל יוֹאֵל Oseas
קִצִּיר חֲטִיִּים Samuel שְׁבוּן שׁוֹמְרוֹן
דָּבַר לְבֶן הַשִּׁיאָךְ dias Moses libro pri-
mo וְקוּן בֵּיתִי David Psalmo xxiiij.
Sed דָּבַר in plurali numero
habet mutata prioris syllabæ
uoce in uerū rursus deinde ob con-
structionem in i uocalis sonum - au-
tem in , & i terminacionem, ammis-
sa ם finali consonante (quod etiam
cuius

cuiuscūq; sint classis masculinae dic-
 tiones faciunt) ut plurimum in uer-
 tit Mosēs libro quinto **וַיִּשְׁמַע יְהוָה**
אֶת קוֹל רִבְקָה Aliud quoq; huius
 generis exemplum apud Solomōnē
 in sententijs leges hñsce uerbis **אִם**
אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה Sunt insuper non
 unius ordinis polysyllaba , quibus
 ob oracionis connexionem penulti-
 mæ syllabæ uocē in uertere moris
 est ut **מִהוֹן וְעֵבוֹן קִצְמוֹן חֵל מִיֵּשׁ**
 Author in iudicum historia **צִדְקוֹת**
 Mosēs libro primo **פָּרוּזוֹ בְּיִשְׂרָאֵל**
 Idem libro secundo **רַעְבוֹן בְּהִיבֵם**
 Idem libro **וְקִצְמוֹן בְּשֵׁם מִהֲצִיחֹהוּ**
 Porro , **וְשִׁמּוֹן מִחֵל מִיֵּשׁ צִוֵּר** quinto
 quæ efferuntur , si gignendi con-
 iungantur casui in transferunt ut
מִפֶּל הַיָּבֵל מוֹשֵׁב יָקָר לֵבָב אוֹצָרִים

כבר משכן רענן אשר הושב רב
Hieremias ומפל בר ושכור Amos
ובמושב Psalmo primo היכל יהות
והשליבני מצולת Ionas לצים לאישב
Moses libro secundo בלבב ימים
לארץ Psalmo lxxiiij טבעו בים סות
Huc quoque foemina diuersarum formularum uoca-
bula & finita pertinent. Quae
non solum in uerum etiam in
transformant ut לויית הרפה גארה עצה
הורה תפלה ברבה ברבה בקשה אב
אבעבורה תלאובה העלומה תודמת
שירה נומה מבה שנה הקומה מש
משפחה מרבה מועצה מורשה
ני Solomo in sentencijs משענה
Psalmo xxij לויית הזחם לראשין
בגארה רשע יולק Psal. x הרפה אדם
אשר לא חלד בעצה רשעים Psal. i עגי

Ibidem

Ibidem Psal
mo lxxx ער מתי עשנה בתפלה עמר
In deriuatiuorum uero pronominu
coniunctione, mutata ה litera - uox
immutabilis permanet Moses libro
tertio אמר הוא לא תגלה ערותה

Que - & quæ ipsius i uo
cem mutant.

NOmina, quibus in utraq;
syllaba famulari solet, prop
ter accentus primam in - &
alteram in regimine uocem in con /
uertunt ut פהר ועה Psal. lxxiiij.
Moses libro אהה בקעה מעין ונהל
quinto אהל תת פחדך ויראתך Ionas
Sed quæ - in pri /
ma & in altera syllaba i uocem habet,
hæc in constructione, ammissa uoce
i punctum

i punctum in transferunt ut בית עין
 למען לא תגדל Zacharias חיל קין
 Solomo in senten- הפאות בית דוד
 cijs מוסע ביהם מוסע ביהם
 primo & libro ותפקחה עיני שניהם
 secundo וישבו תמים ויבסו את הרבב
 ואת הפרשים לכל חיל ברעה
 constructionē propter accentus in
 præsepe cōmigrat Psal: xvij שמרני
 מוסע ביהם מוסע ביהם
 מוסע ביהם מוסע ביהם

Quæ & de
 mutant.

Dyssyllaba in utriusq; numeri
 regimine primam uocem
 in i & alteram in conuer/
 tere solent ut אשה שבט מוסע לי/
 bro primo ואתן וישו בן אתה
 Psalmo

Quæ utrumq; . uari/
ant.

ocabula, quibus in amba/
but syllabis . seruit, nonnun
quam in singulari numero
primã uocem cum i uocalis puncto,
nonnunquam etiam in utroq; nume
ro cum _ , conuersa alteram uoce in,
mutant ut בָּטֵן חוֹק אֶרֶץ לְהֵם פֶּלֶג מֵלֶךְ
Psalmo xvñ וְצַפְרִינָה הַמְלֵא בְטֵנִים &
xvñ מֵה אֶרֶץ יוֹנָס יְהוּה הַזְקִי הַ
Abdias לְחֵמֶר וְשִׁימֵה מִזֹּרֶר הַחֵמֶר
Psalmo primo כַּעַז שְׁחֵל עַל פֶּלְגֵי מַיִם
& Psalmo secundo יְהִיזְבֵה מִלְכֵי
אֶרֶץ Aliquando in singulari nu
mero harum dictionum primam uo
cem ab accentibus in _ uersam

G ij obseruauit

obseruauimus Moses libro primo
בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
בְּרֵאשׁ Solomo in sentencijs בְּרֵאשׁ
מִדְּוָמִים עָלַי בְּרָר

Quæ.. ultimam uocem
inuertunt.

IN ה &.. finita duarum seu
trium syllabarum uomina,
ob oracionis compositio.
nem terminalem uocem in conuer/
tunt ut רַעַת שְׂרָה מִבְּסָה מִעֲשֶׂה
Psalmo lxxx רַעַת יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה
Abdias שְׂרָה אֶפְרַיִם Moses lib. pri.
Psal: xix וַיִּסֶּר נָה אֶת מִבְּסָה חֲתָבָה
וּמִעֲשֶׂה יָרִיו מִגִּיד חֲרָקִיעַ

Quæ ipsius o uocem &..
permutare solent.

Hec

æuocabula און קרש אהל
& reliqua cum o apice in
prima & in ultima syllaba

ut suas interdum uoces ueriant, te hic
pauca loca facile edocebunt Solo/
mo in sentēcis אטם אונז מועקת דל
Idem ibidem באוני כסיל Abdias
Moses li/ ב אשר שתיחם על חר קרשי
bro quinto ותרגנו באהלחם Psalmo
xxij יסרגני בסתר אהל

Quæ immu/
tant.

Væ in prima syllaba & in
altara i notam habent vt
האע transpositis uo

cibus in deriuatiuorum pronomi/
num regimine scribuntur Psalmo

G iij primo

Ad
primo אשר פריו יהוה בעתו

hæc etiam primæ syllabæ.

haud raro ab accen /

tibus in.. transfigu

ratur Au /

thor in

Iudicum historia

וְיִשְׁשַׁבֵּבֶן חַי

DE CHAL
DÆAE ET
HEBRAEAE LING
VAE DISCRI
MINE.

Haldæus sermo, qui n̄s
dem cum hebræo cha/
racteribus scribitur, no
bis scitu est oppido q̄
necessarius, cum uel in
Efram vel in Danielelem incidimus,
quorum uterque hac uſus est dialecto.
Item si etiam Oncheli, Iona/
thæ, & Iosephi consulamus trala/
ciones, fit ut inde non parum certe

G iij fru

fructus ad nos redeat, præsertim in paulo obscurioribus sacrae scripturae locis, eo melius uertendis, propterea quod hii tres uetus, ut uocant, instrumentum, in hoc sermonis genus quæ diligentissime transtulerunt, e quorum etiam translacione, hoc in loco testimonia promiscue citauimus, ubi nobis non satis exemplorum & Daniel & Esra suppeditabant. Verum quicumque unam probe tenuerit linguam, is propemodum utramque nouerit, obseruato tantum cognato literarum & syllabarum quarundam transitu, quo uel solo hæc ab illa discrepat, Primum igitur mutabiles & immutabiles literæ (quarum multifariam uariationem una cum exemplis lectori subiecimus) potissimum sunt spectandæ, postea syllabæ. Apicum

uero

uero punctorumque crebram inter
se commutationem, multo qui
dem commodius usu,
quam regulis primo
percipimus.

DE LITERIS MUTABI-
LIBVS.

Ⲛ

Ⲛ Interdum in ך mutatur Daniel,
קטיל ה חיותא ותובר גשמת
inter /
dum in ך Hieremias והפרישיחון
Item sæpe quoque hanc literam, sed ci-
tra mutationem, nominibus præpo-
sitam comperimus Efras חמרו ובטלה
בארבע וחיל, sæpius in fine accedit
בארבע וחיל חמרו ובטלה
G v נחשא

נֶעֱרָרֹ נְחִישָׁא בְּסַפָּא וְנִחְבָּא
simul uni uocabulo tam præponitur
quã subiungitur Solomo in senten/
צְמוּשֵׁיט אִירָא עַל חֲבֵרֵי לֹא מִזְבְּרֵי עֲנִס
מִן בִּישְׁתָּא

ב

ב Cum ב magnam habet affinita/
tem Daniel וּבְפִרְזָלָא דִּי מִרְעַע בְּל
אֵילוֹ תִרְצַ וְתִרְעַ

ה

ה Tenuē aspiracionem in principio
verborum in א conuersam inuenio
Dantel אֲבִין דְּאֲנִיָּאל דִּי שְׁמִיָּה
in בְּלִטְשָׁא צִר אֲשֶׁתוּמִים בְּשַׁעַת הָרָא
fine autem non solum in א uerum eti/
am

an in י & contertitur Moses libro
primo וְחָזָא יְיָ יְהִי נְחֻמָּה אֲרֵי טָב

ך

In י mutatur Esras בְּעֵן יִרְיעַ לְהוֹא
בְּאֵינִן Daniel & in א Item לְמִלְכָּה
מִלְכָּה שְׂגִיָּא טָאב עֲלוּתֵי

ך

Transitus י est in ר Esras וְחַשְׁבָּה
Porro uidemus etiam בסֵפֶר וּבְרִוּיָא
hanc consonantem in ס transire Mo-
ses libro primo וְאֵתָן לְרֵיָה בַל אֲרַעָא
וּבְנֻעֵן לְאַחַסְנָה עַל־ס

י

Aut in ה transfertur Daniel אנה
aut in א, אנה זכור נצר שלה חיות כבית
ut apud eundem אנה נויאל שגיא
נעיוני יבתלנוני

ם

Finalis consonans suam non nisi
cum ך habet uariacionem Esras
רמלבין תקיפין חור על ירושלים

ט

Vel in ש transire solet Daniel
הנכור נצר מלבא שלה למכוש ל
Author in iudicum historia
ראסיקלה טרני
ע בלי שהאי

ע

ע Non in aliam literam quam in
א transformantur Daniel אשהיר
חמרא ושנהר לאלתי גהבא ובספא
גחשא פרוקא אעא גאבבא

ם

ם Cum ב multum "propinqua/
tis habet Psal: cxv היר קטם
גליר היר קטם
יבנר

ז

ז Duplam nonnunq̄ in ע uersam
obseruauimus, Esras יתנסח אע מן
גחוח חבל Moses libro primo
גחוח חבל nonnunquam in ק, Hiere/
mias

אֶלְחִיָּא דִּי שְׁמִיָּא וְאַרְקָא לֹא עֲבָדוּ
 Verba hæc interpretis non sunt sed
 Prophetæ, cui hoc loco placuit syro
 sermone loqui, Præterea etiam hæc
 eadem consonans aliquando demu/
 tatur in ו Moses libro primo וְקָמָה
 וְעָרְתָא וְשָׁבִיבָת עֻמִּיָּה
 in ט Daniel מִ סְרַבִּי Aliquando
 in ס sæpe numero quoq; in ס
 sic enim apud eundem scriptum re/
 peries בְּרִיסָה מִלְּבוּתָהּ

ש

ש Dexterum aut in ה aut in ט faci
 le abire potest Daniel הִמְנִין הֵלֵהָ
 Moses libro quin בִּירְמָא בְּעָא בְּעוּתָהּ
 to וְהִקְטִירִי בִּזְוֹן לְאַתְּ עַל יְדֵי ט uero

sinistrum

sinistrum in ס Oseas וילכתן ולא
יסבעון

ת

non tantum in uerbis , sed etiam
in nominibus in ד transfiguratur de
uerbo exemplum leges Apud Solo-
monem in sententijs דמושיט אירא
de no/
mine apud Mosem libro primo

ואתה ליהיה יונה לעירון ומשא

DE LITERIS IMMUTA-

BILIBVS.

Aeteræ omnes immutabi-
les permanent, quarum viij
sunt numero & רנלכטרג

Ex quibus & קב sæpissime pro
latiuo scriptum cernimus Moses
libro quinto למיטר פקודותי וקי

וקיימותי דבתיבין בספר אורייתא תריין
interdum

interdū sibi י literam adsciscit Esras
דְּבַח פֶּרֶשׁוֹן אֲגַרְתָּא דִּי שְׁלַחַר עֲלוּהִי
Item e medio verborum libenter
excluditur Daniel דַּגְּבְרִיא אֲלִיךְ דִּי
חֲסִיקוּ לְשִׁרְרָד מִיִּשְׁרָד וְעֵבֵר נֶגוּ קְטִיל
מִנֵּי שִׁים Esras חֲמוּן שְׂבִיבָא דִּי נוּוָא
טַעַם דִּי בַל מִתְנַרְבַּב בְּמַלְכוּתֵי מִן עֲמָא
יִשְׂרָאֵל וְבַחֲנוּתֵי וְלוּוִיא לְמִתְחַן לִי
Porro aliquan-
do inter media thematis elementa in-
seritur, contra hebræorum consuetu-
dinem Daniel בְּאֲרִיז מִלְבָּא נְכוּבָר
וְעַר חֲנֻטִין Esras גְּצַר נֶפֶל עַל אֲנַפּוּתֵי
aliquando etiam quam-
uis de themate, tamen extra thematis
litteras efficitur ut Hieremias /
Hieremias חֲאִיּוּ מִיָּא אֲתוּן אֲמַר יִי
Similiter
e medio dictionis inuenio exemp-
tum, & in eius locum insertum
Et edidi /
וְיִתִּיב מִמֶּרְנָה לְקַרְתָּא
uerfo

uerso legimus, תרי pro שני ubi ex/
cinditur ג litera, & pro ea ר substi/
tuimus

DE SYLLABARVM IN NO
MINE MUTATIONE.

יִם Syllabæ cū ין cognatio est Esras
ובני חוריו ודבריו ואמריו לעליו לא
לאלה שמיא

ות in ת uel ותא uerti obseruauimus
De ת exemplum uides in historia
Ruthæ ותתון בלתתא עמה

De ותא uero in Nahumo legis
שערי pro גישרי ותרוותא אהפסקה
התרות ופתחה

Finalis consonans etiam idem ualet
ותנוע רי קותתא דר Esras ות

קרא מרדא ומחזוקת מלבין ומרבו
Item & foeminina pluralis nume/
ri

H

ri

ri terminatio est Idē paulo post אריין
בנימא אמרנה לחום מן אגון שממת
אמרנה די דנה בנימא בנין

CANON DE יא syllaba

Obiter hoc loco te canonis de יא syl/
laba commonefacere opere pretium
dixi, nimirum ut obserues יא ut plu
rimum cum grauis prolationis punc
to, terminationem numeri multitudi
nis & masculini generis esse Esras
ארתה שסתא מלך מלביא Absq̄ uero
signo difficilis pronun̄tiationis sin
gularem numerū significat Author
in Iudicum historia בל ליליא pro
בל תלילה

De אה Articulo.

Articulus אה in ית nusq̄ non muta
tus

cus apparet, Hieremias אִי אֶהְיֶה יְהוָה
גַּלְתָּ אֶרְעָה בְּדַבְקֵי מִיתָא אָמַר יְיָ
DE SYLLABIS PRONOMI
num. Affixa masculini generis singu
laria.

Pro הוּא uel pro וְ cum ipsius o apice
יְהוָה transfertur Moses libro primo
וַיִּבֶל עַל יְצִיאָתָהּ וַיִּשְׁקֶיחַ וַיִּבְכּוּ

Pro וְ uero præcedente יְהוָה uel וְהוּא
Esras וְנָחַם מְרַשְׁגֵן אֶנְרָתָא דִּי שְׁלַחַי
לוֹחַ עֲשׂוּ Moses libro primo עַל הָהָרִים
אַחֲרָיִם

Pro וְ, מִן Moses libro primo אַחֲרָיִם
אַחֲרֵיךְ pro אַחֲרֵי ecce אַחֲרֵיךְ
PLURALIA

In מִן Moses libro primo וְרַחֵל
וְסִיבַת יְהוָה עַל מִצְיָא וְשׂוֹיְתֵינָן בְּעַבְיָטָא
וְגַמְלָא

Nonnunquam in הוּא Hieremias
בְּנִיחֹן וּבְנִתִיחֹן יְמוּחֹת בְּכַפְנָא
H ij

non nunquam in חום Esras וּמְצֵלָה
בִּירְחוֹם

Aliquando in בון Moses libro
primo אַעֲרֵה יְהוָה טַעֲוֹת עַמִּימֵיָא דִּי
Esras in כום aliquando בִּינִיבֹן
בְּרַעֲתָ אֱלֹהִים הַעֲבֹרֵן

Fœminina singularia.

ח Cum in מא Esaias וְאֵינָהּ
קִרְבָּא בְּאֶשְׁדֹּד וּבְבִשְׁתָּא
ך Et absque uariatione depræ-
hendimus.

Pluralia.

ו & הן non uariantur.

Affixa communis gene-
ris.

גי Nullam plane transformationem
admittit.

ה Literam interdum in א demutatam
legimus Moses libro primo ואמר
לבן דגבא חרין שחור בינא ובינך
interdum eam citra demu/
tationem inuenimus.

גי Cum גא magnam habet uicina/
tem Psalmo lxxx אלהים אבאות
אחיבתנא מגלותנא

DE SYLLABIS
VERBO/
RVM

De syllabis præterito
tempori seruienti/
bus.

H iij

ה

ת Est immutabilis.

ת Per transpositionem literarum in
ת uertitur Solomo וְשִׁבְהִיהָ אֲנָא יְהוָה
ת חֲרֻתָּהּ

ת Communiter in ו' mutatis tantum
uocibus abit Daniel עֵזְרוּ חֲנֻכָּהּ
ת וְאֲמַרְיִן

ת In הו' Elras של חתון תו' הם
ת עליו

ת In ז' ut apud eundem על ז' זה
ת של זה והורענא למלכא

ת In ח' ut pro יל' dicunt Syri יל' זה
ת וקרא אברם שום
ת מוסע ליברו primo
ת בניה דיליזה חגר ישמעאל

ת Nihil mutationis agnoscit

ת

In משה libro primo
יִשְׁעִיזוּ אָרִי בְּבֵל חִילִי בְּלַחִיתָ יָהּ
אֲבוֹנָן

De הַ syllaba Impera/
tivi.

הַ Secunde personæ Imperatiui plu/
ralis numeri foemini generis termi/
natio in הַ commigrat Author in
Ruthæ historia תּוֹבֵנָה בְּרַתִּי Aliquã
do Postrema litera rejicitur Moses
libro secundo קָרוּ לִיה וַיִּכְרֹל

De הַ terciæ coniugatio/
nis litera.

הַ Terциæ coniugationis index,
in Præterito tempore cum הַ im/
H üij mutatur

mutatur, Author in historia iudi /
cum דַּאֲסִיקָרָה לָהּ טַנְרֵי פְּלִישְׁתַּאִי

DE הַת syllaba uerborum
quartæ coniuga /
tionis.

הַת Formatiua syllaba uerborum
quartæ coniugationis in הַת transit
Hieremias דַּאֲתַקְרִי שְׁמִי עֲלוֹהֵי

ABBREVIATIONES
quibus Iudæi in commenta /
rijs super ueteris instru /
menti Biblijs passim
vsi sunt.

הַת

וְאֵשֶׁת הַיְבוֹת	וְהָ
סוּפֵי הַיְבוֹת	סָח
יְהוָה	הָ
אֱלֹהִים	אֱלֹהֵי
הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא	הַקְּבִי
הַשֵּׁם יִתְעַלֶּה	הַשֵּׁם יִתְ
הָאֵל יִתְבָּרַךְ	הָאֵל יִתְ
יִשְׂרָאֵל	יִשְׂרָ
וְיֵצֵא לְאִמּוֹ	וְלִ
אִם כֵּן	אִם
בְּעִוְתֵי הַשֵּׁם	בְּעִוְתֵי
זָכוּ אֲנִי לְבִנְיָת	זָכֹ
אִם תֹּאמְרוּ	אִם
כֵּן אֲמַרְנוּ	כֵּן אֲמַרְנוּ
עַל נַאֲ	עַל נַאֲ
עַל זָכוּ	עַל זָכוּ
עֲבֹדָה זָרָה	עֲבֹדָה
שֶׁאֵמַר פִּירוּשׁ	שֶׁאֵמַר
וַיֹּמַר הַגּוֹסֵם	וַיֹּמַר
רַבִּי אֲבוֹתָם כֵּן עָנָה	רַבִּי אֲבוֹתָם
	כֵּן עָנָה

H 8

אָמַר נָבִי
אֵת עַל מִי בָנָה
פִּי הָיָה
וְגוֹמַר
זָבֵר לַעֲבוֹדָה
וַיֵּשׁ אֲמָרִים
לְשׁוֹן
זֶה לְשׁוֹנוֹ
סִפְרֵי אֲבוֹתָם
נִגְזְרָה לִי
עֲבָדֵי אֲהֵב
זָבֵר אֲהֵב
לְשׁוֹן אֲהֵב
וְגוֹמַר הַיָּמִים
לְפָנֶיךָ קָטוֹר
וַאֲשֶׁר הָיָה
שֶׁנֶּאֱמַר
כֵּן אָמַר
כֵּל זָבֵר
יֵשׁ מִפְּרָשִׁים

אֵל
אֲפָסֵנוּ
פִּי
וְגוֹ
אֵל
וַיֵּשׁ
ל
אֵל
שֶׁ
אֵל
שֶׁ
אֵל
לֵא
וְגוֹ
לְפָנֶיךָ
כֵּן
שֶׁ
אֵל
ט
יֵשׁ

דיומר	דומ
בלומר	בלו
אה על פי	אעם
ואמרו חכמים זכר לברכה	ואחול
דוד המלך עליו השלום	זחעה
הלמוד לומר	אל
הרגום אנקלוס	הא
הרגום יוצתן	הי
פירוש רבינו דוד קמחי	פדוק
פירוש רבינו שלמה	פוש
פירוש רבינו הנבאל	פנה
רבי	ר
ארץ ישראל	א

FINIS.

VITEBERGAE IN AEDI-
 BV S IOSEPHI CLVGI.
 ANNO SALVTIS. M. D. XXXI.

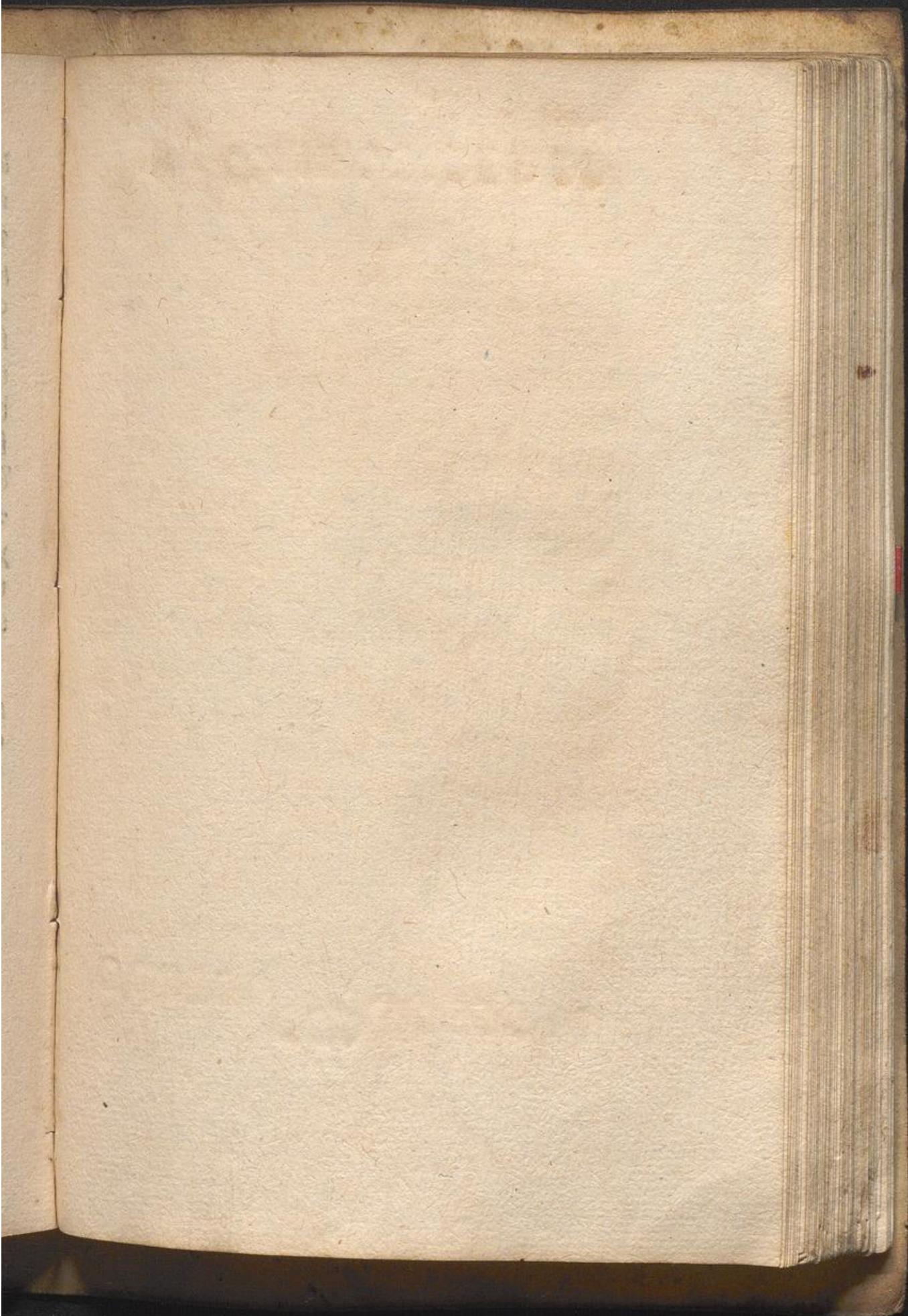
MOSIS ET ISRAEL/
LITICI POPVLI
CARMEN.

אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי גָאֵה גָאֵה סוֹס וְרֹכְבוֹ
רַמַּח בַּיָּם : עֲזֵי וְזַמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי
לִישׁוּעָה זֶה אֱלֹהֵי וְאֲנֹתָהּ אֱלֹהֵי אָבִי
וְאֲרַמְּנָתָהּ : יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה
שְׁמוֹ : מְרֻכְבוֹת פָּרֻעָה וְחִילוֹ יִרַח בַּיָּם
וּמִבְּחַר שֵׁלֶשׁוֹ טַבְעֵי בַיָּם סוֹתוֹת הַחַמָּת
יִבְסִימוּ יִרְדוּ בַּמִּצְלַח בְּמֹר אָבִן :
יִמְיִנְךָ יְהוָה גְּאֹבֵי פֶתַח יִמְיִנְךָ יְהוָה
תִּרְעַץ אוֹיֵב : גִּבּוֹר גְּאוֹנֵךְ תְּחַוֶּס
קַמִּיר הַשְּׁלַח תִּרְנַן יֹאכְלֵמוּ בַקֶּשׁ :
וּבְרוּחַ אַפִּיר גְּעוּמוֹ מַיִם גְּעוּ מַיִם
בְּמוֹ נֹר גּוֹלִים קַמֵּי תַחֲמַת כְּלָבִים :
אָמַר אוֹיֵב אַרְוֶה אֲשִׁיג אֶחְלַק שֶׁלֶל
חִמְלָאמוּ גַפְשֵׁי אַרְיֵק תִּרְבִּי תוֹרֵי שְׁמוֹ
יָרִי : וְשִׁפְתַי בְּרוּחַךְ נִסְמוּ יָם אֶלְלֵה
בְּעוֹפְרוֹת בְּמַיִם אֲדִירִים : מִי בְּמִנְחָ
בְּאֵלִים

בְּאֵלִים יִהְיֶה מִי כְמוֹן גֵּאָרֵךְ בַּקֹּדֶשׁ
גוֹרָא תְחַלֵּה עֲשֵׂה-פֶלֶא : גְּטִית
יִמְיִנְךָ תִּכְלַעְמוּ אֲרֻזִּי : גְּחִית בַּחֲסוֹדֶךָ
עִם זֶה גָּאֵלֶת גְּחַלֵּה בְּעֵזְבֵךְ אֵל גְּוֹחַ
קֹדֶשֶׁךָ : שְׁמֵעֵי עַמִּים יִרְגֹּזוּ הֵיל
אֲחֹזֵשְׁבֵי פֶלֶשֶׁת : אֵז גְּבַתְהוֹ אֶל וְסִי
אָרוֹם אִילֵי מוֹנָאֵב יִאֲחֹזְמוּ רַעַר גְּמָגֵה
נְלוֹשְׁבֵי כְנָעַן : תִּפְלֵ עֲלֵיחֶם אִימְתֵהָ
וּפְחָד בְּגֹדֵל זְרוּעֶךָ יִדְמֵהוּ כְּאֶבֶן עֵר
עַד-יַעֲבֹר עִמָּךְ יִהְיֶה עַד יַעֲבֹר עִם זֶה
קָנִיתָ : תִּבְאָמוּ וְהִטְעָמוּ בְתֵר
גְּחַלְתֵךְ מִכִּיָּן לִשְׁבַתְךָ בְּעֵלֶת יִהְיֶה
מִקִּדֵּשׁ אֲרֻזֵי כוֹנֵנֵה יִדְרֶךְ : יִהְיֶה
יִמְלֹךְ לְעֵלְמָס רַעַר :

M
בני
לי
גבי
זוה
ים
מת
:
זוה
דס
:
ים
:
לל
מז
למ
בח

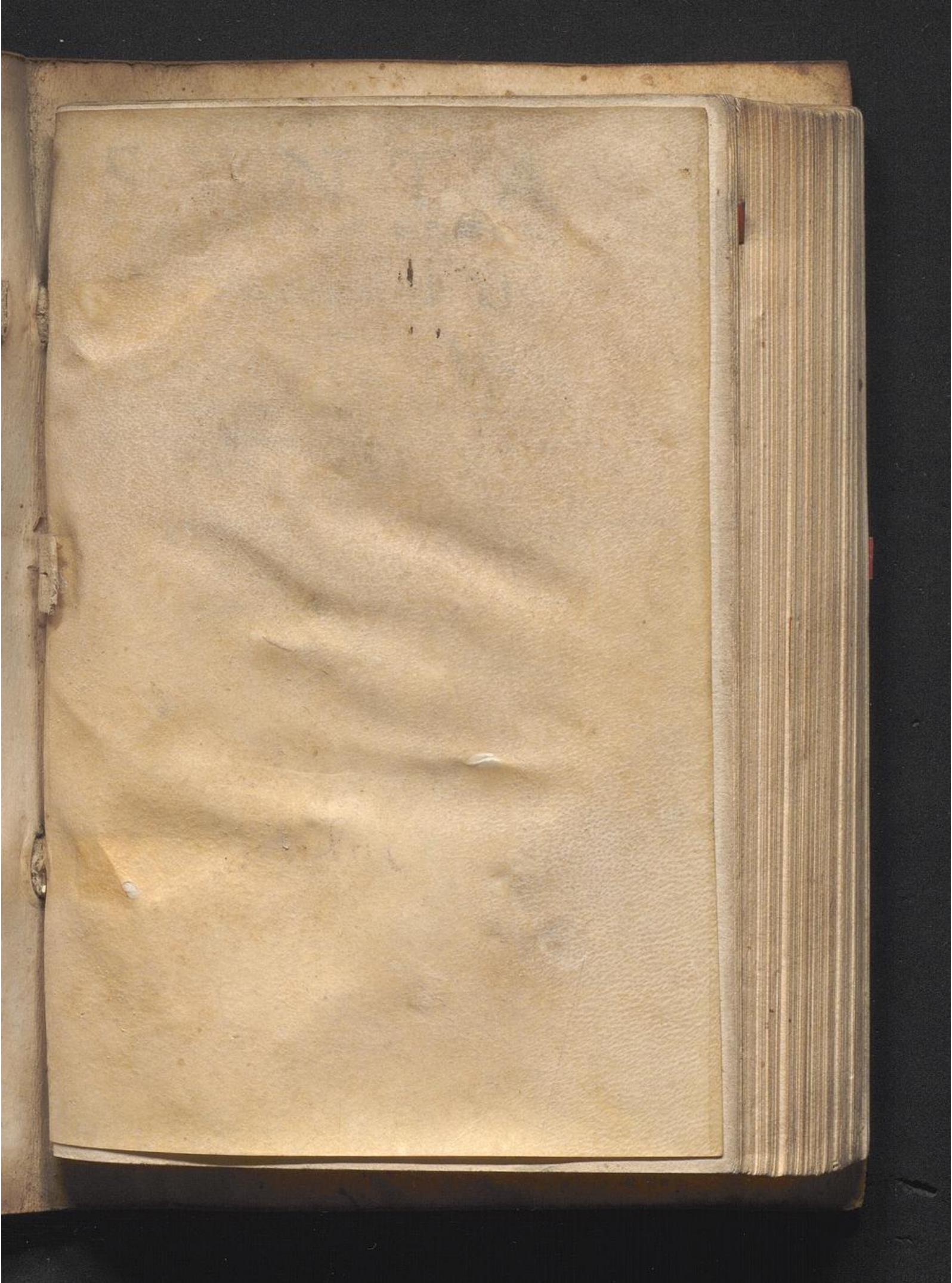
Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

u 1

41

Ⓢ

CLL.

41

Jh. 5882.

Uen obhigul. et B. de. J. 1711

R

Vatērij
Syntax.

Grā. Hab
c. 15. d.

SS

Th

5882